

**ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE
OSNOVNIH ŠOL
POROČILO O IZVEDBI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
2016/2017**

Erika Semen

Sektor za raziskave in razvoj, Državni izpitni center
Julij 2017

KAZALO

UVOD	3
ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL – POROČILO O IZVEDBI NPZ 2016/2017	3
1 Osnovni podatki	3
2 Stališča ravnateljev do NPZ	5
3 Izvedba NPZ	9
3.1 Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta	9
3.2 Težave pri izvedbi NPZ	10
3.3 Specifične težave pri izvedbi NPZ	13
4 E-vrednotenje preizkusov znanja	14
5 Ocena posredovanih informacij	22
6 Ocena sodelovanja	23
7 Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ	24
8 Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ	27
9 Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami	27
10 Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev	29
POVZETEK	34
Priloga 1: Anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol – Poročilo o izvedbi NPZ 2016/2017	40

UVOD

Vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol izpolnjujejo tiste izobraževalne ustanove, ki izvajajo nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (SIS), osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (NIS), ljudske univerze (LU) ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (ZAVOD). Namenjen je spremljanju priprav in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (NPZ), ugotavljanju stališč ravnateljev do NPZ in aktivnosti, ki jih namenjajo dodatni informaciji, odkrivanju težav in nejasnosti pri izvedbi in e-vrednotenju ter zbiranju priporočil za izboljšavo.

Vprašalnik smo 14. junija 2017 objavili na spletni strani Rica (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje pa je potekalo elektronsko (od 14. junija do 30. junija).

Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol je prikazana po vrstnem redu vprašanj iz vprašalnika.

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL – POROČILO O IZVEDBI NPZ 2016/2017

1 Osnovni podatki

V šolskem letu 2016/2017 je NPZ izvajalo 482 osnovnih šol, na anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol pa je odgovarjalo 436 ravnateljev, to je 90,5 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2016/2017 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu (leta 2016: 90,6 %; leta 2015: 93,2 %; leta 2014: 91,0 %; leta 2013: 90,8 %; leta 2012: 90,4 %; leta 2011: 89,7 %; leta 2010: 88,3 %).

Ravnatelji osnovnih šol, ki so izpolnjevali anketo, so po izobraževalnih programih v deležih prikazani v **preglednici 1.1**, po regijah pa v **preglednici 1.2**.

Po regijah se deleži sodelujočih v anketnem vprašalniku gibljejo od najmanj 79,2 % (Spodnjeposavska regija) do največ 97,3 % (Jugovzhodna Slovenija). Po izobraževalnih programih najnižji delež sodelujočih beležimo pri osnovnih šolah s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (72,7 %), najvišji pa pri ljudskih univerzah in zavodih (oboje 100 %).

Preglednica 1.1: Osnovne šole v anketi za ravnatelje OŠ po izobraževalnih programih

Osnovne šole po izobraž. programih ¹	Število šol (vzorec)	Število šol (populacija)	Delež (vzorec/populacija)
SIS	390	427	91,3 %
SIS + NIS	23	26	88,5 %
LU	1	1	100,0 %
NIS	16	22	72,7 %
ZAVOD	3	3	100,0 %
Drugo	3	3	100,0 %
Skupaj	436	482	90,5 %

Preglednica 1.2: Osnovne šole v anketi za ravnatelje OŠ po regijah

Osnovne šole po regijah	Število šol (vzorec)	Število šol (populacija)	Delež (vzorec/populacija)
Pomurska	36	40	90,0 %
Podravska	78	81	96,3 %
Koroška	17	19	89,5 %
Savinjska	56	62	90,3 %
Zasavska	7	8	87,5 %
Spodnjeposavska	19	24	79,2 %
Jugovzhodna Slovenija	36	37	97,3 %
Osrednjeslovenska	88	103	85,4 %
Gorenjska	34	38	89,5 %
Notranjsko-kraška	15	16	93,8 %
Goriška	26	29	89,7 %
Obalno-kraška	24	25	96,0 %
Skupaj	436	482	90,5 %

¹ SIS: osnovna šola
NIS: osnovna šola s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom
LU: ljudska univerza
ZAVOD: zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami

Za anketirane ravnatelje je delovna doba v vlogi ravnatelja prikazana v **preglednici 1.3**.

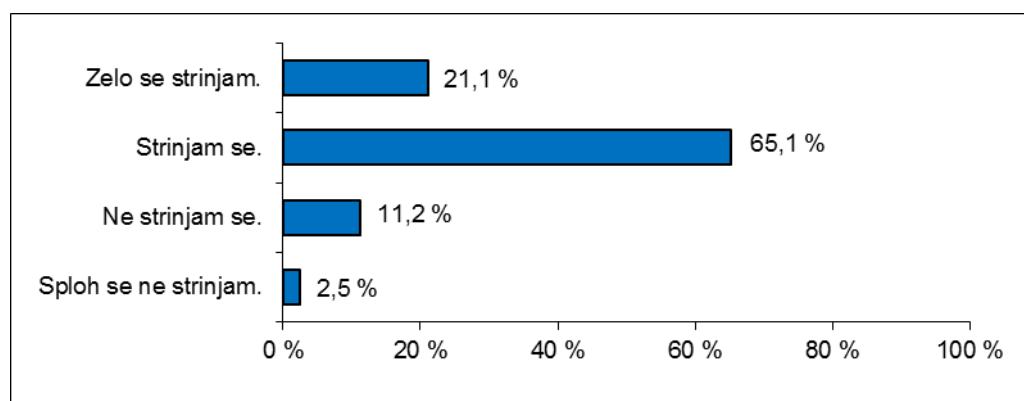
Preglednica 1.3: Delovna doba v vlogi ravnatelja

Delovna doba	Število	Delež
Do 5 let.	120	27,5 %
Od 6 do 10 let.	113	25,9 %
Od 11 do 20 let.	121	27,8 %
Od 21 do 30 let.	45	10,3 %
Nad 30 let.	37	8,5 %
Skupaj	436	100,0 %

2 Stališča ravnateljev do NPZ

S trditvami od **2.1** do **2.10** smo ugotavljali stališča ravnateljev do NPZ. Pri trditvah so lahko ravnatelji izbrali enega od štirih odgovorov: *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.* / *Ne strinjam se.* / *Sploh se ne strinjam.*

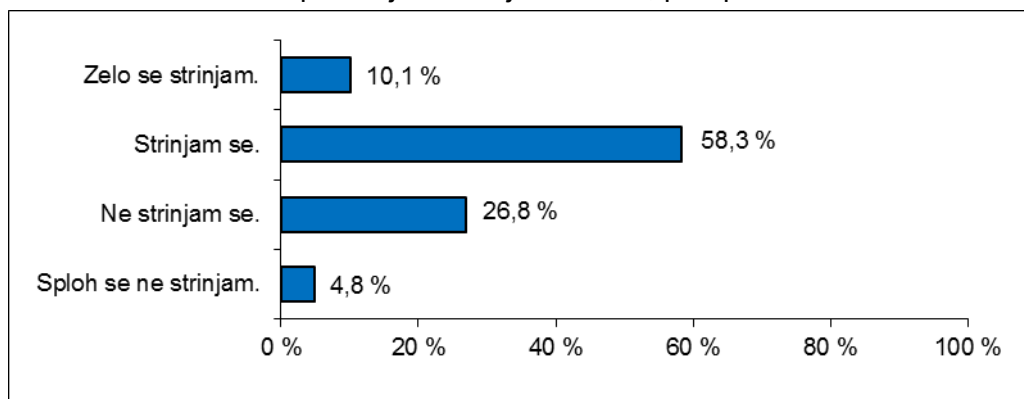
2.1 NPZ je smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 86,2 % (leta 2016: 87,4 %; leta 2015: 86,0 %).

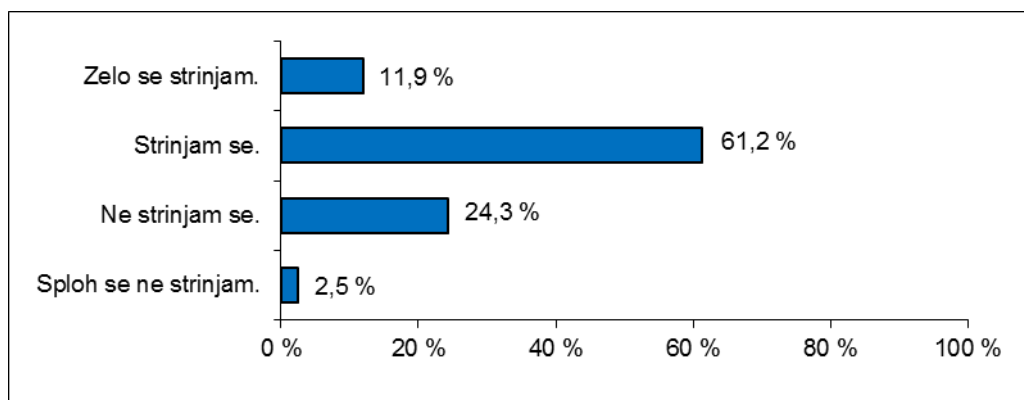
2.2 NPZ odkriva **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 68,3 % (leta 2016: 66,5 %; leta 2015: 67,7 %).

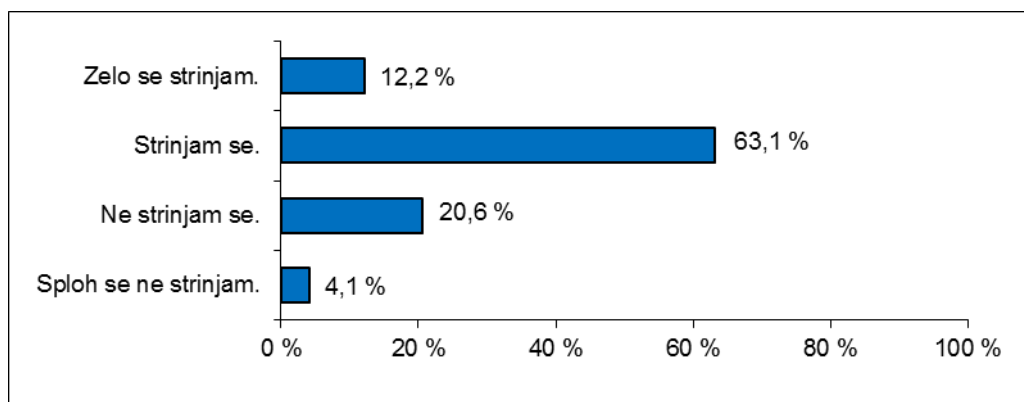
2.3 NPZ odkriva **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 73,2 % (leta 2016: 69,7 %; leta 2015: 69,9 %).

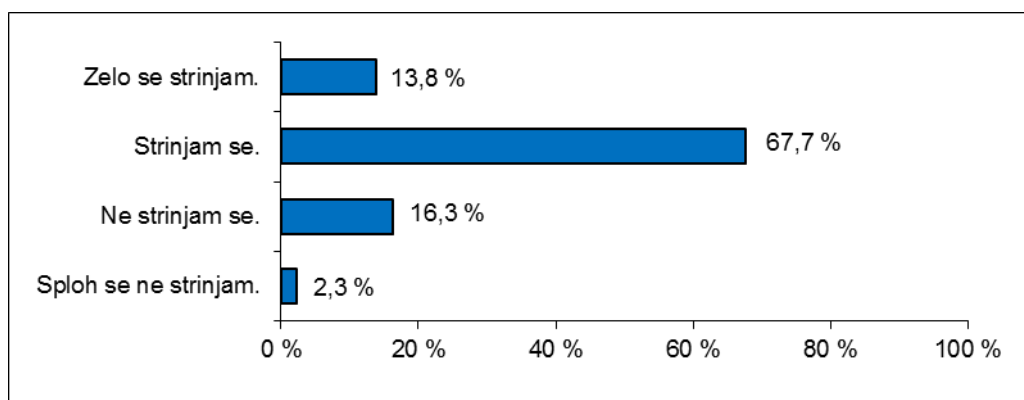
2.4 NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 75,2 % (leta 2016: 76,1 %; leta 2015: 71,9 %).

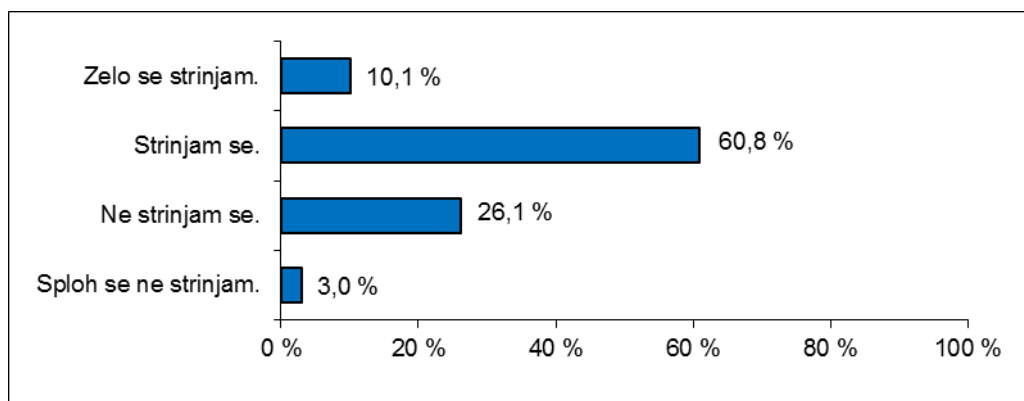
2.5 NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 81,4 % (leta 2016: 76,8 %; leta 2015: 75,7 %).

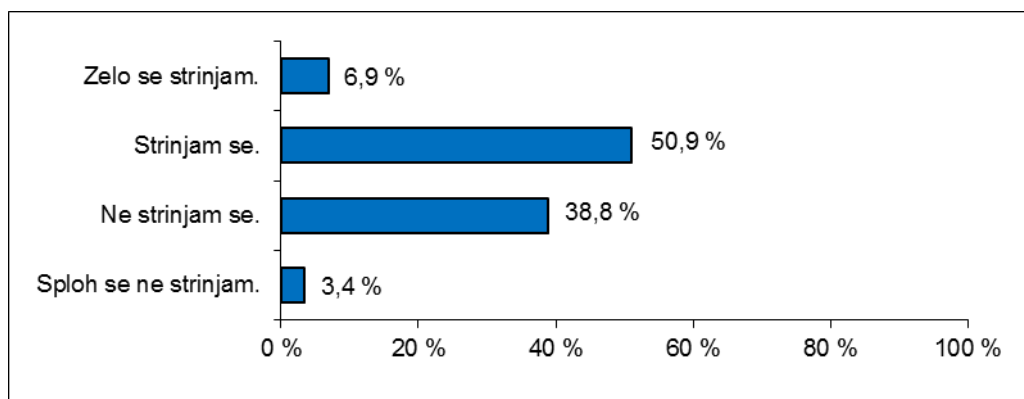
2.6 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 70,9 % (leta 2016: 64,7 %; leta 2015: 65,5 %).

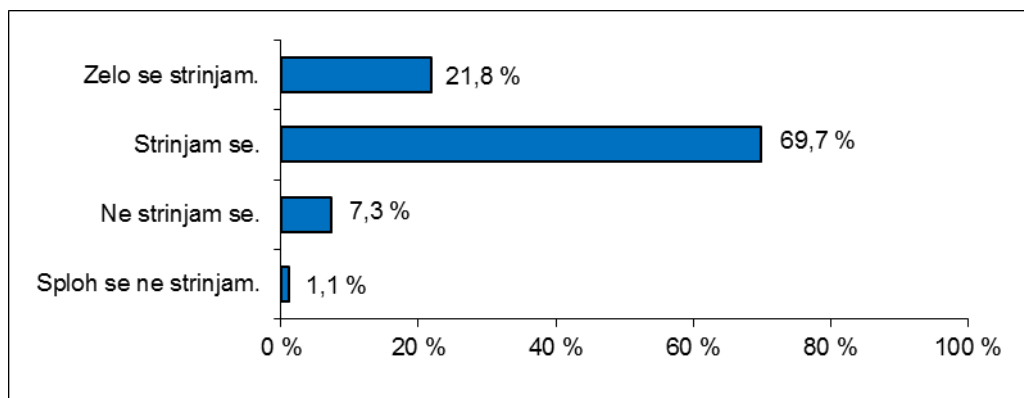
2.7 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 57,8 % (leta 2016: 54,8 %; leta 2015: 52,1 %).

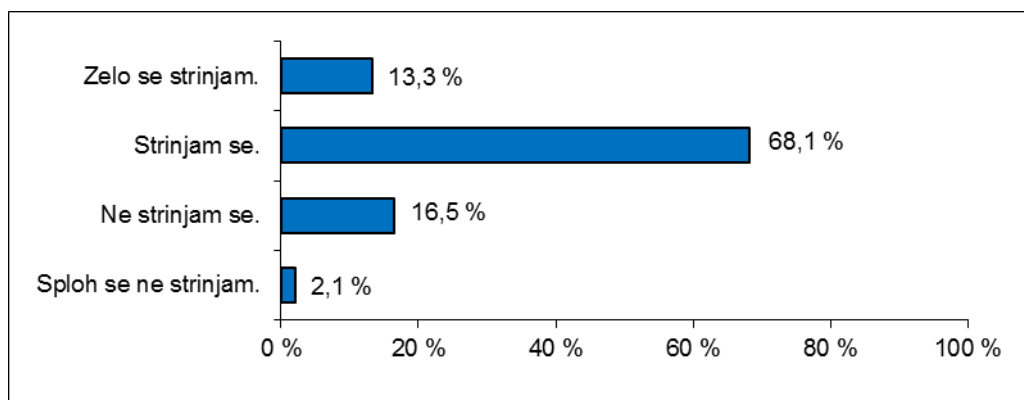
2.8 Dosežke NPZ upoštevamo pri načrtovanju svojega prihodnjega dela.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 91,5 % (leta 2016: 90,1 %; leta 2015: 90,4 %).

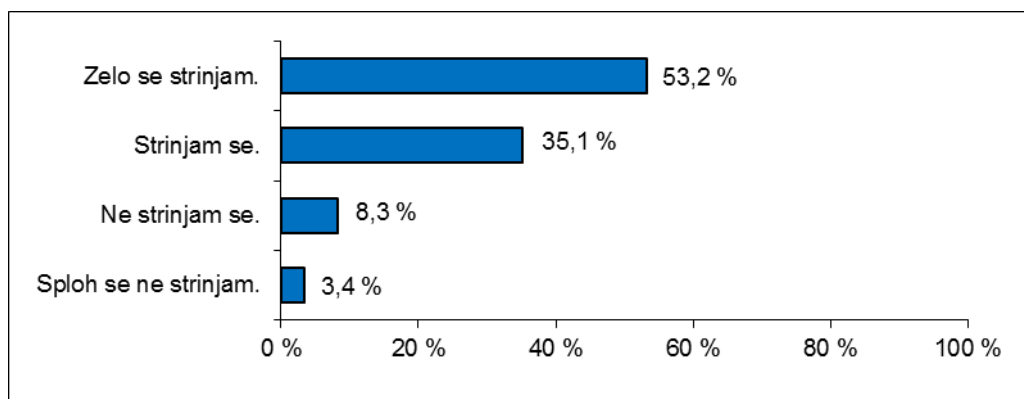
2.9 Izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, so za učitelje koristna.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 81,4 % (leta 2016: 80,5 %; leta 2015: 78,2 %).

2.10 Dosežek učenca pri NPZ bi moral imeti večjo veljavo.

Število vseh odgovorov: 436.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 88,3 % (leta 2016: 92,2 %; leta 2015: 90,6 %).

Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (91,5 %; odgovora *Zelo se strinjam. / Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (86,2 %), hkrati pa menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (88,3 %). Nekoliko več kakor 80 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (81,4 %) in da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (81,4 %). Okoli 70 % se jih strinja s trditvami, da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (75,2 %), odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti (73,2 %; 68,3 %), ter da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (70,9 %). Najmanj pozitivno mnenje imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (57,8 %).

3 Izvedba NPZ

3.1 Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta

V šolskem letu 2016/2017 je NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu izvedlo 457 šol. Od teh jih je na vprašanje o prostovoljni izvedbi NPZ iz tretjega predmeta odgovorilo 420 oziroma 91,9 %².

Iz **preglednice 3.1a** je razvidno, da 350 šol od 420 (83,3 %) ni prostovoljno izvedlo NPZ iz nobenega tretjega predmeta, NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 19 šol (4,5 %), iz dveh tretjih predmetov 28 šol (6,7 %), iz treh tretjih predmetov 16 šol (3,8 %) in iz štirih tretjih predmetov 7 šol (1,7 %).

Preglednica 3.1a: Prostovoljno izvajanje NPZ po šolah

Število tretjih predmetov	Število šol (2017)	Delež šol (2017)	Delež šol (2016)	Delež šol (2015)	Delež šol (2014)	Delež šol (2013)
0	350	83,3 %	76,3 %	74,3 %	75,4 %	78,9 %
1	19	4,5 %	12,2 %	14,0 %	10,9 %	9,2 %
2	28	6,7 %	6,5 %	5,6 %	8,5 %	6,2 %
3	16	3,8 %	4,8 %	5,1 %	5,2 %	5,0 %
4	7	1,7 %	0,2 %	0,9 %	0,0 %	0,7 %
Skupaj	420	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

² Število ne vključuje šol s programom NIS, ker se je v teh šolah izvajal NPZ iz tretjega predmeta po predmetniku za nižji izobrazbeni standard.

Preglednica 3.1b prikazuje prostovoljno izvajanje NPZ po predmetih, ob teh pa tudi način preverjanja: preizkus znanja v celoti ali samo posamezne naloge iz tega preizkusa.

Preglednica 3.1b: Prostovoljno izvajanje NPZ po predmetih

Predmet	VSI (število)	Anketa (število)	Preizkus znanja v celoti	Posamezne naloge	Brez odgovora
Biologija	115	37	21	15	1
Geografija	116	36	17	19	0
Šport	112	24	13	10	1
Angleščina	110	41	24	15	2
Nemščina	9	13	9	4	0
Skupaj	457	151	84	63	4

Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 151; od tega 41 iz angleščine, 37 iz biologije, 36 iz geografije, 24 iz športa in 13 iz nemščine.

3.2 Težave pri izvedbi NPZ

V sklopu vprašanj o izvedbi NPZ smo želeli izvedeti, s katerimi težavami se srečujejo organizacije pri izvajanju NPZ. Ravnatelji so v **preglednici 3.2** z vnaprej ponujenimi možnimi odgovori označili vrste težav, ob njih pa so lahko zapisali tudi razloge zanje in predloge za njihovo odpravo.

Preglednica 3.2: Težave pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2016/2017

Težave pri izvedbi NPZ	Število	Delež
Dostava/pobiranje gradiva oz. Pošta Slovenije	7	1,6 %
Način pakiranja preizkusov	10	2,3 %
Čas izvedbe NPZ	8	1,8 %
Organizacija prostorov za izvedbo NPZ	19	4,4 %
Nadzorni učitelji	13	3,0 %
Organizacija pouka med izvedbo NPZ	18	4,1 %
Motivacija učencev za NPZ	76	17,4 %
Motivacija učiteljev za NPZ	19	4,4 %
Vrednotenje NPZ	28	6,4 %
Drugo	8	1,8 %

Razlogi za težave pri izvedbi NPZ in predlogi za njihovo odpravo so prikazani v nadaljevanju.

Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2017: 17,4 %; leta 2016: 23,9 %; leta 2015: 25,2 %; leta 2014: 24,7 %). Razloge zanj pripisujejo temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla, NPZ jih ne zanima (učenci so apatični, neambiciozni, imajo slabo znanje, od NPZ si ne obetajo koristi, nimajo interesa za dober dosežek, tudi starši ga ne podpirajo), imajo strah pred pisanjem, ne jemljejo ga resno, ker se

dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, povratna informacija pa jim ne pomeni ničesar. Za povečanje motivacije učencev predlagajo, da naj NPZ pridobi na veljavi. Največ jih predlaga, naj se dosežki zapišejo v spričevalo oziroma upoštevajo pri šolski oceni, manj je tistih, ki se zavzemajo za to, da bi se dosežki NPZ upoštevali pri vpisu na srednje šole.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo v letošnjem letu izpostavlja manj ravnateljev kot v preteklih letih (leta 2017: 4,4 %; leta 2016: 5,0 %), najpogosteje povezujejo s tem, da NPZ nima nobene veljave, nekatere moti (preveč) administracije (predlog je, naj se navodila poenostavijo, administracija pa zmanjša). Za izboljšanje predlagajo, naj dosežki na NPZ v bodoče pridobijo na pomenu. En ravnatelj predlaga, naj se razjasni, kaj je NPZ – preverjanje standardov znanja, razvrščanje učencev ali ugotavljanje maksimuma doseženega znanja, drug, da je treba učitelje na temo NPZ dodatno strokovno izobraževati, tretji pa, da je treba učitelje ocenjevati sistemsko tudi na podlagi NPZ.

Pogosteje opažene težave so bile tudi zaradi vrednotenja NPZ (leta 2017: 6,4 %; leta 2016: 8,0 %). Težave so bile raznolike, več je vsebinskih kakor tehničnih, posamezno je običajno izpostavil en ravnatelj. Tehnične so povezane z omejenim naborom programske in strojne opreme (predlog je, naj bo delovanje *RM Assessorja* mogoče na vseh operacijskih sistemih in sodobnih brskalnikih), s počasno odzivnostjo programa pri vrednotenju, z dostopom do strežnika, s slabo skeniranimi nalogami pri biologiji ter s slabšimi izrezi nalog, ki ne zajemajo vsega, kar spada k nalogi. Ravnatelji pogosteje omenjajo vsebinske težave pri vrednotenju, kot npr. nepopolna in nejasna navodila za vrednotenje (učitelji so jih interpretirali različno), nestrinjanje z navodili za vrednotenje (predlog je menjava članov predmetne komisije na en mandat), neuskladjena navodila za vrednotenje s strani pomočnikov glavnega ocenjevalca, npr. pri slovenščini (predlog je poenotenje in upoštevanje vseh možnosti), pri geografiji (enake odgovore pri določeni nalogi so nekateri ocenjevalci vrednotili kot pravilne, drugi pa kot napačne) in pri angleščini. Nekateri omenjajo obremenjenost in dodatno delo učiteljev, soočajo pa se tudi z nemotiviranostjo nekaterih učiteljev in računalniško manj pismenimi učitelji – en predlaga, naj e-vrednotijo zunanji sodelavci, drug, naj se to delo opravi na Ricu, tretji, naj vrednotenje poteka dalj časa, četrti pa priporoča e-vrednotenje na šoli. Dva izpostavljata nejasnost plačila (predlog je, naj bodo merila za plačilo dogovorjena vnaprej). Posamične težave so bile: učiteljica ni javila spremembe svojega e-naslova, zato ni prejela sporočila prek e-pošte in ni mogla vrednotiti, nihče na šoli ni vrednotil slovenščine v 6. razredu, zato bo težje pripraviti analize (predlog je, naj se ocenjevalce razdeli tako, da bodo na eni šoli učitelji ocenjevali vse tri predmete v 6. in 9. razredu), nekatere šole niso prijavile svojih učiteljev k vrednotenju (predlog je, naj vsi ravnatelji dosledno upoštevajo navodila za prijavo učiteljev k e-vrednotenju oziroma naj se poroča, koliko učiteljev z določenim profilom je k e-vrednotenju prijavila šola), pojavil se je preizkus s šifro učenca, ki tega ni pisal, kar je zapisano tudi v zapisniku, učitelji razrednega pouka so menili, da niso usposobljeni za vrednotenje preizkusov v 6. razredu.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2017: 4,1 %; leta 2016: 3,0 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (veliko jih je bilo v nadzoru), večjega števila učencev s posebnimi potrebami ter bolniških odsotnosti. En ravnatelj je zapisal, da težavo

rešujejo z organizacijo dejavnosti izven šole, drugi pa je predlagal, naj bo izvedba manj zapletena.

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila največkrat motena (leta 2017: 4,4 %; leta 2016: 3,0 %) zaradi pomanjkanja prostorov, predvsem zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin. En ravnatelj je pri izvajanju NPZ iz angleščine izpostavil moteč zvok zaradi slabo izoliranih prostorov, drugi pa težavo pri zagotavljanju rezervnega računalnika za 14 skupin (predlagal je dodatno možnost, in sicer predvajanje posnetka na zgoščenki). Za odpravo težav štirje ravnatelji predlagajo, naj se omogoči združevanje učencev s podobnimi posebnimi potrebami v iste skupine oz. v isti prostor, en ravnatelj, da prilagoditve za posamezne učence niso smiselne, drugi, naj se v večjih oddelkih združi 28 učencev iz 6. in 9. razreda, in tretji, naj NPZ ne poteka sočasno za vse razrede. Eden napoveduje še večjo težavo z organizacijo prostorov v prihodnje, v kolikor se bo NPZ izvajal tudi v 3. razredu.

Največja težava z nadzornimi učitelji (leta 2017: 3,0 %; leta 2016: 3,2 %) je bilo njihovo premajhno število zaradi kadrovske podhranjenosti, sočasnega izvajanja NPZ, drugih dejavnosti na šoli in pouka (problem je večji na manjših šolah), izvedbe NPZ na več lokacijah, dopolnjevanja obveze učiteljev na drugih šolah ter večjega števila učencev s posebnimi potrebami. En ravnatelj je zapisal, da so učenci preizkus znanja iz biologije rešili zelo hitro, do izteka pisanja so morali ostati v učilnici in v tem času niso bili mirni – učitelji so imeli težave z vzdrževanjem discipline.

Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (leta 2017: 1,6 %; leta 2016: 1,1 %), ki je ali dostavila premalo poštnih vrečk in zapiralk za vračanje gradiva ali pa je bilo dodanih premalo vrečk za učence s posebnimi potrebami. Pri eni šoli je bila odprta vrečka s preizkusi znanja, en ravnatelj pa je napisal, da so stroški s pošto preveliki in da naj se gradivo dostavlja z redno pošto.

Težave pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2017: 2,3 %; leta 2016: 0,9 %) so bili manjkajoči preizkusi v paketih, neoznačeni preizkusi za 6. in 9. razred na določenih ovojnicah, premajhno število vrečk za vračanje gradiva in raztrgane vrečke na dveh šolah (predlog je manj preizkusov v vrečki).

Čas izvedbe NPZ je, sodeč po odgovorih ravnateljev, za večino šol ustrezen (težave leta 2017: 1,8 %; leta 2016: 2,3 %). Dva ravnatelja se ne strinjata z izvajanjem NPZ takoj po praznikih – eden predlaga, naj se izvedba premakne v čas pred prvomajskimi prazniki. Druga dva ravnatelja izpostavljata neustrezen čas pisanja, ker se ta ne ujema s pričetkom pouka na šoli. Posamično izpostavljene težave so bile: moten pouk v času izvedbe NPZ (predlog je, naj NPZ poteka izven pouka), predolg čas pisanja NPZ (skrajša naj se na 45 minut) in predčasen zaključek pisanja pri enem od nadzornih učiteljev.

Drugi predlogi so bili: razmislek o tem, ali je predmet šport smiselno preverjati z NPZ, stopnja tajnosti pri preverjanju ni smiselna, gradivo za NPZ bi bilo treba dostavljati neposredno na podružnične šole nekaj dni pred izvedbo NPZ, zaradi težav pri organizaciji vpogledov naj se

dosežki NPZ objavijo ob 7.30, na obvestilu o dosežku učenca naj bo zapisano tudi povprečje predmeta, saj se brez tega primerjajo povprečja po predmetih.

3.3 Specifične težave pri izvedbi NPZ

Specifične težave pri izvedbi NPZ se v vprašalniku navezujejo na izvedbo NPZ za učence s posebnimi potrebami (UPP), učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) in odrasle (**preglednica 3.3**).

Preglednica 3.3: Specifične težave pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2016/2017

Specifične težave pri izvedbi NPZ	Število	Delež
Učenci s posebnimi potrebami (UPP)	34	7,8 %
Učenci v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)	1	0,2 %
Odrasli	1	0,2 %

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ je bilo povezanih z učenci UPP (leta 2017: 7,8 %; leta 2016: 6,7 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, kar pomeni pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev in posledično zapletena organizacija pouka za ostale učence – ravnatelj predlagajo, naj bo omogočeno prilagodljivejše združevanje učencev v skupine (npr. združevanje učencev s posebnimi potrebami v eno skupino, združevanje učencev brez posebnih potreb z učenci s posebnimi potrebami v eno skupino in po potrebi podaljšan čas pisanja za slednje), en ravnatelj pa predlaga, naj se ukine NPZ za učence v zavodih. Več ravnateljev tudi opozarja na težave pri izvajanju NPZ z bralcem oziroma z drugimi spodbujevalci. En ravnatelj je zapisal, da so imeli 17 učencev s prilagoditvami, od teh jih je imelo 11 odobrenega bralca in zato jih niso mogli združevati v skupine (predlog je, naj se bralci ukinejo ali pa naj se učence združi v skupine z možnostjo dodatnega nadzornega učitelja). Posamezne težave so bile: prilagoditve so izbrane neustrezno, zato učenci pišejo preizkuse, ki jih zmedejo (predlog je več komunikacije med pedagogi, učitelji, učenci ter koordinatorjem NPZ na šoli), pomočniki niso imeli svojega izvoda preizkusa (predlog je, naj se ta dodeli vsem pomočnikom), nemotiviranost in neresnost učencev (še posebej tistih, ki imajo čustvene in vedenjske težave – predlog je, naj bo zanje opravljanje NPZ prostovoljno), učenci z disleksijo niso imeli listov s pastelnimi barvami, premalo je bilo prilagoditev glede na specifične učence, ena učenka ni želela pisati izven skupine, zapletene ter prezgodnje prijave (mogoče naj bodo tudi poznejše prijave oziroma poznejši popravki), težave pri reševanju nalog z računalnikom (navodila naj bodo bolj jasna in natančnejša), dosežki učencev pri NPZ so nizki (opravljanje NPZ za te učence naj bo prostovoljno), naloge so prezahtevne, preizkusi niso tiskani v barvah, kar ni v skladu z odločbami.

Težavo pri izvedbi za učence NIS je izpostavil en ravnatelj, ki je zapisal, da pri povečavi matematične naloge razmerje ni ustrezalo podatkom.

4 E-vrednotenje preizkusov znanja

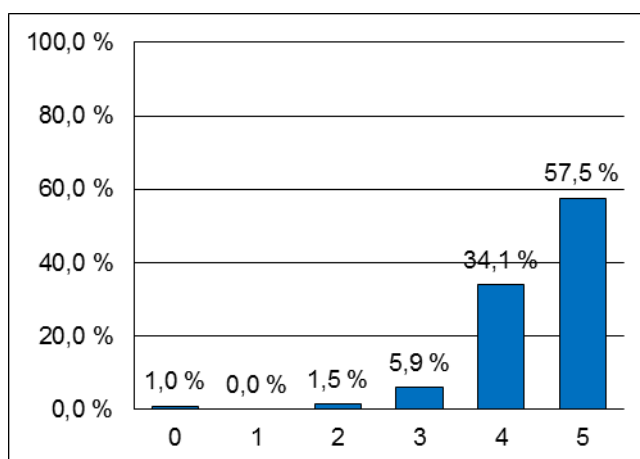
Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2016/2017 izvajalo e-vrednotenje v 6. in/ali 9. razredu in so odgovorile na vprašanja o e-vrednotenju (405 šol od 459 šol z e-vrednotenjem oziroma 88,2 %).

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje so ravnatelji vrednotili z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično) oziroma so izbrali 0, kadar ju niso mogli oceniti (vprašanja od 4.1.1 do 4.1.3). Porazdelitve ocen v odstotnih točkah prikazujejo preglednice in grafi, izračunana pa je tudi povprečna ocena.

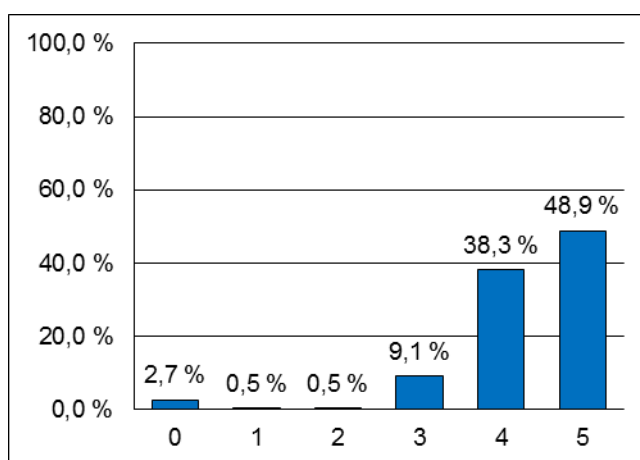
Preglednica 4.1.1 in slika 4.1.1: Informacije, ki ste jih o e-vrednotenju prejeli z Rica

Ocena	4.1.1 (število)	4.1.1 (delež)
0	4	1,0 %
1	0	0,0 %
2	6	1,5 %
3	24	5,9 %
4	138	34,1 %
5	233	57,5 %
Število	405	100,0 %
Povp. ocena	4,5	

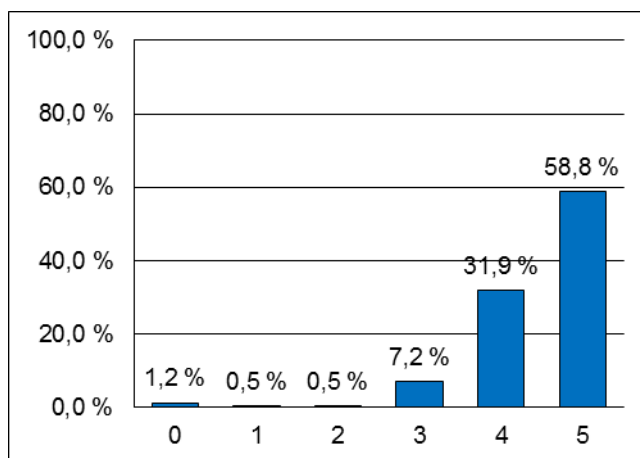
Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.2: Gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev

Ocena	4.1.2 (število)	4.1.2 (delež)
0	11	2,7 %
1	2	0,5 %
2	2	0,5 %
3	37	9,1 %
4	155	38,3 %
5	198	48,9 %
Število	405	100,0 %
Povp. ocena	4,4	

Preglednica 4.1.3 in slika 4.1.3: Gradivo, objavljeno na eRicu

Ocena	4.1.3 (število)	4.1.3 (delež)
0	5	1,2 %
1	2	0,5 %
2	2	0,5 %
3	29	7,2 %
4	129	31,9 %
5	238	58,8 %
Število	405	100,0 %
Povp. ocena	4,5	

Ravnatelji so lahko zapisali tudi svoje mnenje, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje (22 ravnateljev). Zaradi raznolikosti odgovorov so vsi objavljeni v celoti (**preglednica 4.2**).

Preglednica 4.2: DODATNI KOMENTAR – druga mnenja, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje

4.2 DODATNI KOMENTAR (22 odgovorov)
Informacije so podane prepozno.
Informacije so zelo natančne.
Informiranje je v redu, niso čutili potrebe po usposabljanju.
Izobraževanje za e-vrednotenje nikakor ne more potekati v dopoldanskem času. Kdo bo pa imel pouk z učenci? Nekateri učitelji se tudi upirajo e-vrednotenju, še posebej, ko vidijo, da ne prijavljajo vse šole toliko ocenjevalcev kot naša. Vse šole bi morale prijaviti enak delež učiteljev k e-vrednotenju oz. vsaka šola bi morala dobiti toliko testov v vrednotenju, kolikor učencev je sodelovalo pri NPZ. Več učiteljev, kot prijavi šola v e-vrednotenju, manj testov ima vsak od njih za oceniti.
Ni bilo težav.
Nismo imeli težav.
Portal vrednotenja z <i>RM Assessor</i> e-ric dela samo z Internet Explorerjem, kar je že preživeto.
Pozna se, da je preizkus že utečen, rutina.
Preobsežno, časovno preveč razpršeno in prekomplicirano – velja za vse. Praktičnega usposabljanja za pomočnike za e-vrednotenje ni!
Preobširno napisano.
Pri nas ne kompliciramo – opravimo, kar je treba opraviti.
Program za e-vrednotenje je prepočasen.
Sem velika pozitivka, vendar je to trošenje državnega denarja.
Super je, sploh oddajanje poizvedb.
Učitelji so od različnih ocenjevalcev dobili različna navodila glede pravilnosti odgovora.
Ugotavljamo, da odkar se elektronsko vrednotijo preizkusi NPZ, zelo malo staršev pride na vpogled.
Usposobljenost ni problem. Problem so naloge oz. rešitve, s katerimi imajo učitelji pri vrednotenju težave.
Veliko nejasnih informacij, npr. naravoslovje.

4.2 DODATNI KOMENTAR (22 odgovorov)
Vsaka šola naj za e-vrednotenje usposobi čim več kadrov.
Vse je potekalo brezhibno.
Vse ok.
Vse ok s strani Rica.

E-vrednotenje s programom RM Assessor

Ravnatelje smo spraševali po mnenju o e-vrednotenju (**preglednica 4.3**). V večini ga podpirajo (96,7 %).

Preglednica 4.3: Kakšno je vaše mnenje o e-vrednotenju?

Mnenje o e-vrednotenju	Število	Delež
E-vrednotenje podpiram.	386	95,3 %
E-vrednotenja ne podpiram.	19	4,7 %
Skupaj	405	100,0 %

Zanimalo nas je tudi, za kakšno organizacijo e-vrednotenja so se odločili na šolah (**preglednica 4.4**).

Preglednica 4.4: Za kakšno organizacijo e-vrednotenja preizkusov ste se odločili na šoli?

Organizacija e-vrednotenja preizkusov na šoli	Število	Delež
Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli.	93	23,0 %
Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma.	154	38,0 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili skupaj v šoli.	15	3,7 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno v šoli.	33	8,1 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno doma.	79	19,5 %
Drugo	31	7,7 %
Skupaj	405	100,0 %

Tisti, ki so izbrali *Drugo* (31 ravnateljev), so najpogosteje zapisali, da so učitelji uporabljali kombinacijo zgoraj naštetih možnosti. Pogost odgovor je bil tudi, da so se o načinu vrednotenja odločali samostojno. Drugi so zapisali, da imajo na šoli samo enega učitelja za posamezni predmet in vsak je uporabil svoj način.

Ravnatelje šol, na katerih je večina učiteljev izvajala e-vrednotenje doma, smo spraševali po razlogih za tak način vrednotenja (**preglednica 4.5**).

Preglednica 4.5: Izvedba e-vrednotenja doma

Kraj za e-vrednotenje	Število	Delež
Učitelji so vrednotili doma, čeprav so imeli možnost vrednotenja v šoli.	217	93,1 %
Učitelji so vrednotili doma, ker niso imeli možnosti vrednotenja v šoli.	9	3,9 %
Drugo.	7	3,0 %
Skupaj	233	100,0 %

Tisti, ki so izbrali *Drugo* (7 ravnateljev), so najpogosteje zapisali, da si je vsak učitelj sam izbral, kje in kdaj bo vrednotil.

Strinjanje z vpogledom v delo učiteljev med e-vrednotenjem prikazuje **preglednica 4.6**.

Preglednica 4.6: Ali vas moti, da imajo pooblaščen sodelavci Rica med e-vrednotenjem vpogled v delo učiteljev?

Nestrinjanje z vpogledom v delo učiteljev med e-vrednotenjem	Število	Delež
Da.	20	4,9 %
Ne.	385	95,1 %
Skupaj	405	100,0 %

Tiste, ki so odgovorili *Da*, najpogosteje moti vpogled v delo učiteljev med e-vrednotenjem, ker menijo, da to kaže na nadzor in nezaupanje v delo učiteljev, nespoštovanje učiteljev, dvom v njihovo sposobnost, strokovnost in avtonomijo. Dva sta odgovorila, da je to nepotrebno in hkrati dvojno delo, eden je zapisal, da na ta način učitelji lahko pridobijo drugo mnenje in zato e-vrednotenje ni popolna slika njihovega dela, tretji, naj se s komentarji počaka do konca e-vrednotenja, četrti sprašuje, kako se pridobi vpogled (po izobrazbi, pristojnosti).

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem

Razumljivost postopkov za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem prikazuje **preglednica 4.7**.

Preglednica 4.7: Kako razumljivi se vam zdijo postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno vrednotenje)?

Razumljivost postopkov za zagotavljanje kakovosti e-vrednotenja	Število	Delež
Popolnoma razumljivi.	313	77,3 %
Delno razumljivi.	89	22,0 %
Nerazumljivi.	3	0,7 %
Skupaj	405	100,0 %

Vpogledi in poizvedbe

Preglednica 4.8 prikazuje število in delež organizacij, ki so imele težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja.

Preglednica 4.8: Ali ste imeli težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja?

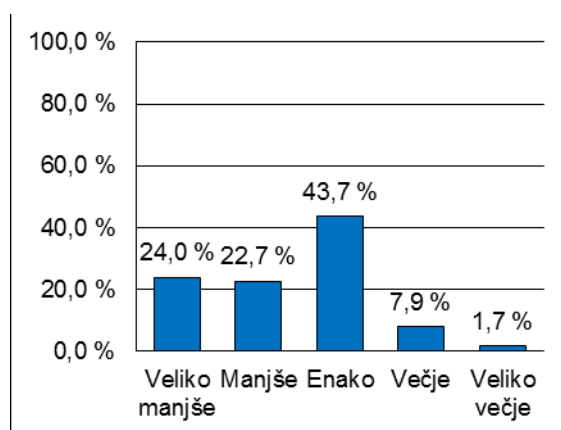
Težave pri izvedbi vpogledov	Število	Delež
Da.	10	2,5 %
Ne.	395	97,5 %
Skupaj	405	100,0 %

Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo (leta 2017: 97,5 %; leta 2016: 95,7 %), 2,5 % pa jih je odgovorilo, da so težave imeli, najpogosteje zaradi prevelikega števila učencev na vpogledih, premajhnega števila računalnikov, zaradi česar jim je primanjkovalo časa za vpogled – en ravnatelj predlaga, naj bodo dosežki NPZ objavljeni ob 7.30, saj bodo lahko šole od takrat naprej lažje izvedle vpogleda. Drugi razlogi so bili: datoteke za vpogled dosežkov niso bile dosegljive, težave z internetom, slabo skenirane nekatere naloge, ravnatelj je bil prepozen za poizvedbo, ker je imel na tisti dan 3 ure pouka, program pa je odprt do 12. ure, prenosi so bili počasni zaradi stare računalniške opreme.

Ravnatelje smo tudi spraševali, kako ocenjujejo postopek vpogledov v elektronski obliki v primerjavi z izvedbo v preteklih letih (**vprašanje 4.9**). V preteklih letih so se vpogledi izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev). Primerjave letošnjega s preteklimi leti so ravnatelji ocenjevali na petstopenjski lestvici, porazdelitve odgovorov pa v nadaljevanju prikazujejo preglednice in grafi.

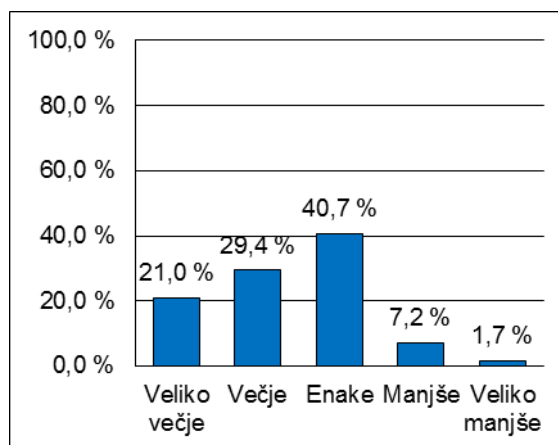
Preglednica 4.9 A in slika 4.9 A: Sodelovanje staršev v postopku vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Ocena	4.9 A (število)	4.9 A (delež)
Veliko manjše	97	24,0 %
Manjše	92	22,7 %
Enako	177	43,7 %
Večje	32	7,9 %
Veliko večje	7	1,7 %
Skupaj	405	100,0 %

Preglednica 4.9 B in slika 4.9 B: Težave pri organizaciji vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Ocena	4.9 B (število)	4.9 B (delež)
Veliko večje	85	21,0 %
Večje	119	29,4 %
Enake	165	40,7 %
Manjše	29	7,2 %
Veliko manjše	7	1,7 %
Skupaj	405	100,0 %

Zanimalo nas je tudi, ali so imele šole dovolj časa za izvedbo vpogledov in posredovanje podatkov za poizvedbe (**preglednici 4.10 in 4.11**).

Preglednica 4.10: Ali ste imeli dovolj časa za izvedbo vpogledov?

Čas za izvedbo vpogledov	Število	Delež
Da.	385	95,1 %
Ne.	20	4,9 %
Skupaj	405	100,0 %

Preglednica 4.11: Ali ste imeli dovolj časa za posredovanje podatkov za poizvedbe?

Čas za posredovanje podatkov za poizvedbe	Število	Delež
Da.	399	98,5 %
Ne.	6	1,5 %
Skupaj	405	100,0 %

Najpogostejši razlogi za pomanjkanje časa za izvedbo vpogledov in posredovanje podatkov za poizvedbe so bili: premalo računalnikov in računalniških učilnic, v tem času na šolah intenzivno potekajo tudi druge šolske dejavnosti.

Prednosti in pomanjkljivosti e-vrednotenja

Preglednica 4.12: Katere so po vašem mnenju največje prednosti e-vrednotenja?

Največje prednosti e-vrednotenja	Število	Delež
Nemotena izvedba pouka na šolah.	303	74,8 %
Večja prilagodljivost pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja.	307	75,8 %
Elektronski dostop do preizkusov za učitelje, učence in starše.	297	73,3 %
Večji nadzor nad vrednotenjem.	112	27,7 %
Večja kakovost vrednotenja.	99	24,4 %
Boljša izvedba postopka vpogledov.	136	33,6 %
Boljša izvedba postopka poizvedb.	125	30,9 %
Večja varnost.	73	18,0 %
Sodelovanje večjega števila učiteljev, kar pomeni zmanjšanje obsega dela.	158	39,0 %
Drugo.	2	0,5 %

En ravnatelj, ki je označil *Drugo*, je zapisal, da je prednost to, da poteka izven delovnega časa, drugi pa, da ni nobene prednosti pri e-vrednotenju, saj je to delo neosebno in kalibrira človeka.

Druga vprašanja, pripombe ali predloge v zvezi z e-vrednotenjem (**vprašanje 4.13**) je napisalo 24 ravnateljev. Zaradi njihove raznolikosti jih objavljamo v celoti (**preglednica 4.13**).

Preglednica 4.13: Drugi komentarji na NPZ

4.13 Vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem (24 odgovorov)
1. Korekturna znamenja so bila v več primerih zapisana čez rešitve učencev – nejasni dosežki oz. pravilni odgovori.
2. E-vrednotenje je izvedljivo samo z Internet Explorerjem, kar je problem tako za šole kot za učitelje doma, če nimajo ustreznih aplikacij in pomoči.
3. Učitelji nimajo dostopa do vseh dosežkov NPZ (le za posameznega učenca, do zbornika pa ne, čeprav ga potrebujejo pred vpogledi prvi dan zjutraj!).
4. Kdaj boste uredili plačilo za izvajanje NPZ tudi ravnatelju/namestniku in pomočniku za e-vrednotenje? Gre za obsežno, zahtevno in odgovorno dodatno delo.
Ali bi lahko poizvedbe vnašali učitelji, in ne ravnatelj? Navodila naj bodo spremenjena.
E-vrednotenje bi morali izvesti študentje PeF (izbor najboljših študentov). Tako bi bil kriterij ocenjevanja bolj enoten in napak bi bilo izjemno malo oziroma skoraj nič.
Glede na majhno število učencev 6. razreda (7) smo imeli poizvedbe kar za 6 učencev, za nekatere celo pri dveh predmetih. Skrbi me nevestno popravljanje NPZ.
Mislím, da je preveč preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolno preverjanje.
Na naši šoli smo k vrednotenju prijaviли vse razredne učitelje, prepričan pa sem, da na vseh šolah ni bilo tako! V naslednjem šolskem letu teh učiteljev ne bom prijavljaj.
Na novjših računalnikih učiteljice doma nikakor niso mogle e-vrednotiti, kar je zelo oviralo delo. Zadeve ni bilo mogoče urediti niti s pomočjo računalničarja.
Ne morem komentirati e-vrednotenja, ker ne vrednotim. Učitelji se pritožujejo nad počasnostjo nalaganja.

4.13 Vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem (24 odgovorov)

Ker je slovenska osnovna šola preobremenjena s programom, NPZ nima ustrezne vloge. Zato je veliko opravil na ravnateljih, ki z veliko težavo vse skupaj izpeljemo. Tudi informiranje učiteljev. Morali bi se vrniti vsaj 5 let nazaj in prenehati z e-vrednotenjem, e-asistentom, e-hrambo ... Kje pa je v šoli učenec? Ali imamo za vse to sploh čas v šolah? Smo v količini, ne pa v kakovosti. Kako govoriti o kakovosti v šoli, če pa vsako tretjo uro odpade pouk, če je ogromno programov, ki motijo pouk (NPZ, športni, kulturni, naravoslovni, tehnični dnevi, šole v naravi, ekskurzije, mednarodno sodelovanje, kulturne prireditve, sodelovanje z nešteto ustanovami, predstavitve različnih programov, tekmovanja ...). NPZ bi se moral izvajati prilagojeno javnim osnovnim šolam. Popravlja se naloge na šoli, vrne se naloge učencem, z učenci se analizira naloge, v učnem načrtu se za analizo NPZ v 9. razredu nameni vsaj 3 ure pouka, iz učnih načrtov se za to obdobje izloči druge vsebine ... Vse skupaj je prilagojeno tistim, ki imajo od tega korist. To pa niso učenci in učitelji.

Nekatera vprašanja pri predmetu BIOLOGIJA so bila zastavljena preširoko, pričakovani odgovori pa specifični, preozki. Primerov je več, navajam le nekatere od njih:

Primer 1: naloga 17. a) Razloži, zakaj paramecij in riba nista proizvajalca? Veliko učencev je odgovorilo, da ker ne proizvajata hrane (nista avtotrofa) ali ker sta heterotrofa in si hrano morata poiskati ali pridelati. Po navodilih za vrednotenje je pravilni odgovor napačen. Zakaj je takšen odgovor napačen?

Primer 2: naloga 18. b) Modrozelenim bakterijam, ki jih uporabljajo v fotobioreaktorjih, so raziskovalci z različnimi metodami genskega inženiringa spremenili biološke procese tako, da proizvedejo več vodika. V čem se razlikujejo modrozeleni bakterije v fotobioreaktorjih od modrozelenih bakterij, ki jih najdemo v naravi? Zakaj pri tej nalogi učitelji niso smeli upoštevati odgovora, kot ga navajam: Modrozeleni bakterije v fotobioreaktorjih so gensko spremenjene, da proizvajajo več vodika ... in mnoge podobne pravilne odgovore?

Primer 3: naloga 21. b) Ali imata označena kromosoma na sliki 3 enak genski zapis? DA NE Menim, da so navodila pri tem vprašanju pomanjkljivo zastavljena. Učenec ne more natančno vedeti, kaj se od njega pričakuje. Ali je treba pravilen odgovor obkrožiti ali ne? V navodilih bi moralo pisati, da je to treba storiti in nato utemeljiti. Postavlja se vprašanje, ali so učitelji popravljalci enakovredno upoštevali odgovore učencev. Po našem mnenju smo učencem z neupoštevanjem pravih odgovorov na tako široko zastavljena vprašanja s pomanjkljivimi navodili dokazali, da smo pri letošnjem NPZ iskali njihovo neznanje.

Nekatere šole oz. učitelji se niso prijavili, obremenjeni so le nekateri, število prijavljenih je odvisno od 'politike ravnateljev'.

Nekateri učenci so imeli popravne znake popravjalca napisane čez svoje zapise in se potem ni videlo, kaj so napisali.

NPZ rezultati bi morali biti osredotočeni na učenca posamezno, brez kakršnih koli povprečij oddelkov in šol!!!

O tem, da sistem deluje le v enem pregledovalniku, ni vredno izgubljati besed. Katastrofa.

Prav bi bilo, da res vsi ravnatelji prijavijo vse učitelje, kot je to zapisano v navodilih.

Pripomba v zvezi z VPOGLEDI: Vpogledi za starše niso več smiselni, saj se v vseh letih, odkar je staršem in učencem omogočen vpogled v ovrednotene preizkuse prek spleta, vpogledov ni udeležil niti en starš! Vpogled v ovrednotene preizkuse bi lahko izpeljali v času rednih govorilnih ur, tako kot za preostale teste, če bi si to kateri starš izrecno želel.

Računalniški program ne deluje v vseh internetnih programih, kar nam povzroča težave.

Težave pri organizaciji vpogleda v naloge ocenjujem kot večje, ker so lahko prej, ko so bili preizkusi v obliki pol, vpogled izvedli vsi učitelji naenkrat, sedaj pa so omejeni na prostor v računalnici.

Učitelji, ki vrednotijo, se ne držijo navodil o vrednotenju: Korekturna znamenja so postavljena preko rešitev tako, da ni možno preveriti rešitve. Pri nalogah pisnega sporočanja se komentarji vrednotenja prekrivajo in jih ni možno prebrati (TJA 6. r).

Učitelji, ki so opravljali e-vrednotenje že v preteklih letih, so poročali, da letos niso imeli manjšega obsega dela (niso imeli manj preizkusov za e-vrednotenje kot v preteklih letih). To so navedli učitelji, sama tega podatka nisem preverjala. Naši učitelji so se spraševali, zakaj se ne pozna razlika v obsegu preizkusov za e-vrednotenje, če pri tem letos sodeluje večje število učiteljev.

4.13 Vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem (24 odgovorov)

Uredite, da bo delalo tako kot predlani.

Usposabljanja učiteljev naj bi bila po pouku in šole naj ne bi bile obremenjene z dodatnimi stroški.

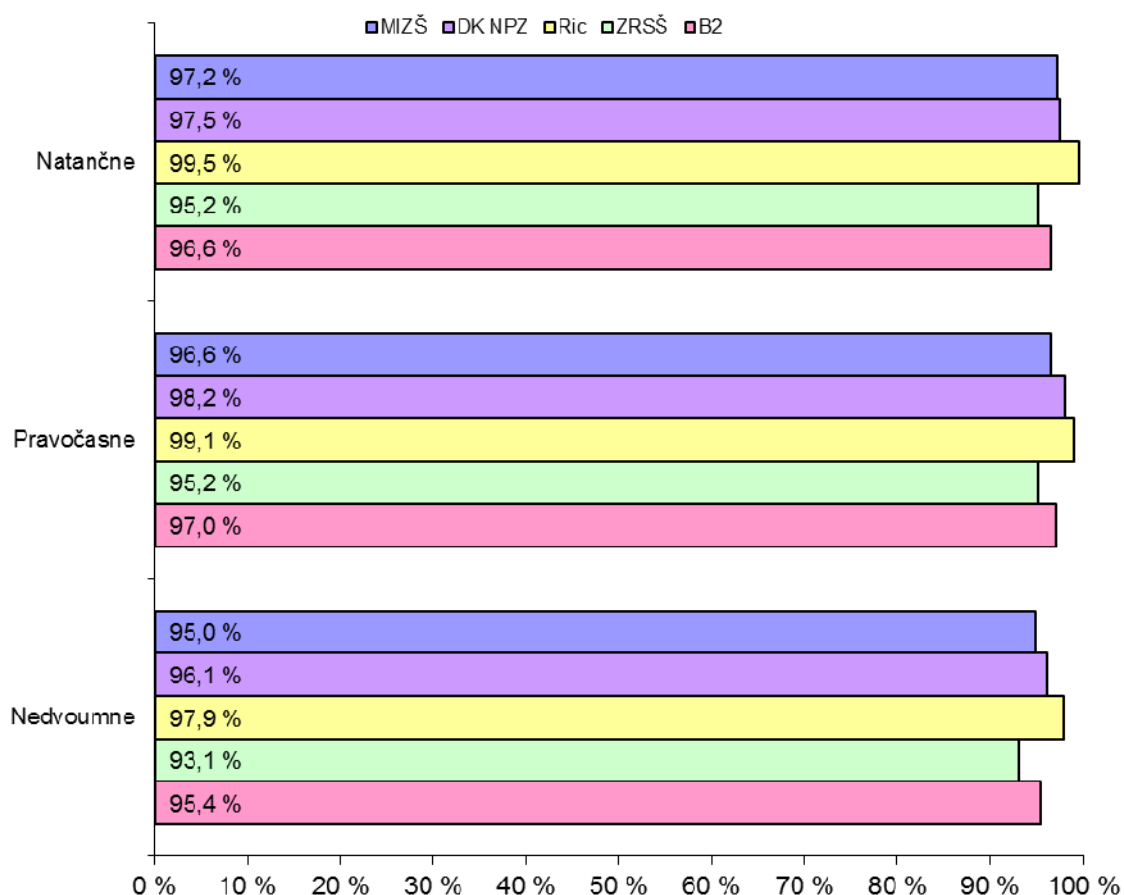
Večina učiteljev naše šole se sprašuje, zakaj so vrednotili pretežno naloge učencev s posebnimi potrebami.

Za vpogled bi lahko bil mogoče kakšen dan več.

5 Ocena posredovanih informacij

Informacije (natančnost, pravočasnost, nedvoumnost), kakor jih posredujejo organi in institucije, ki izvajajo NPZ, je ocenilo 436 od 482 šol oziroma 90,5 %. **Slika 5.1** prikazuje delež pozitivnih odgovorov (*Da*) za informacije, posredovane prek MIZŠ, Državne komisije za vodenje NPZ (DK NPZ), Rica, ZRSŠ in podjetja B2.

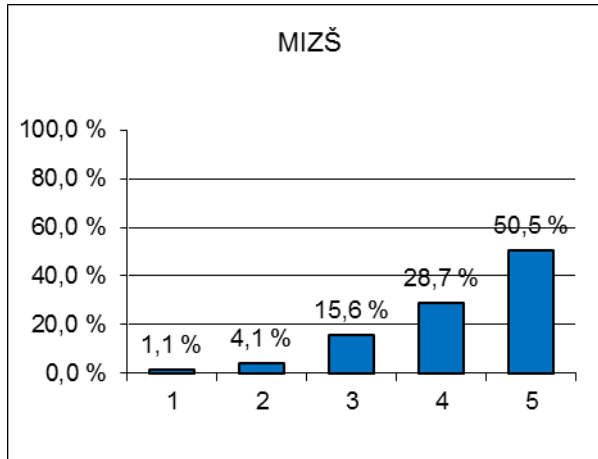
Slika 5.1: Ocena posredovanih informacij (odgovor *Da* v %)

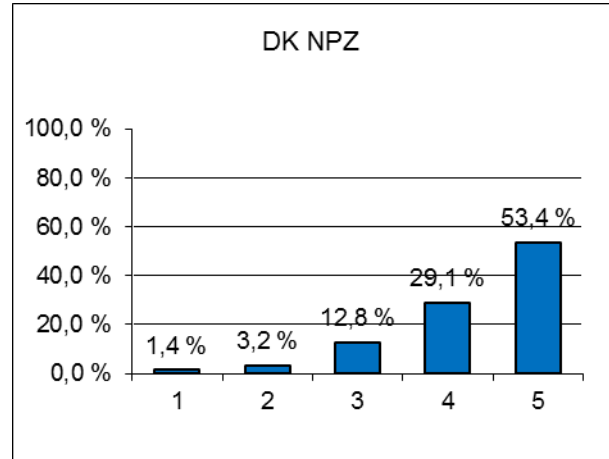
Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ, DK NPZ, Rica, ZRSŠ in podjetja B2, saj deleži pozitivnih ocen (*Da*) v vseh odgovorih presegajo 93 % (leta 2015: 95 %).

6 Ocena sodelovanja

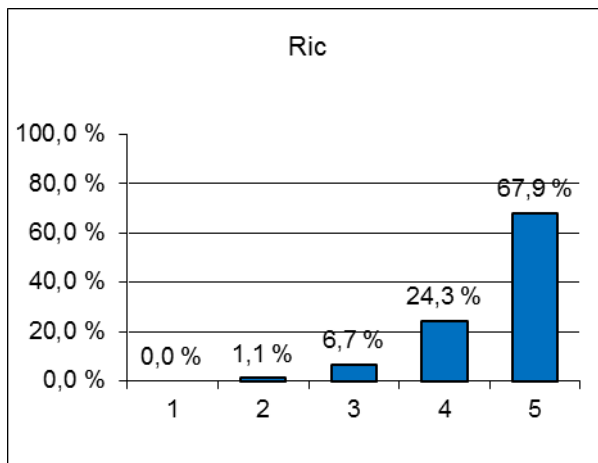
Grafi prikazujejo porazdelitve ocen od 1 do 5 v odstotnih točkah, ki so jih ravnatelji osnovnih šol za sodelovanje dodelili organom in institucijam za vodenje NPZ.

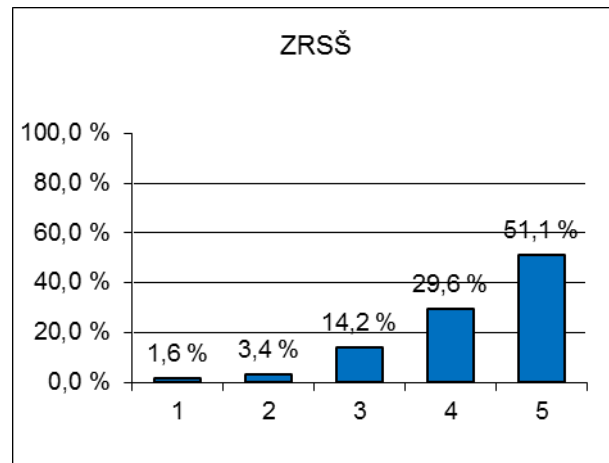
Povprečna ocena je **4,2** (leta 2016: 4,2).

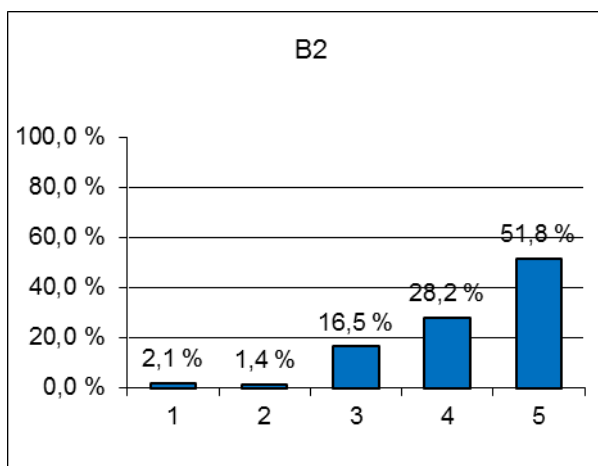
Povprečna ocena je **4,3** (leta 2016: 4,2).

Povprečna ocena je **4,6** (leta 2016: 4,6).

Povprečna ocena je **4,3** (leta 2016: 4,3).

Povprečna ocena je **4,3** (leta 2016: 4,2).

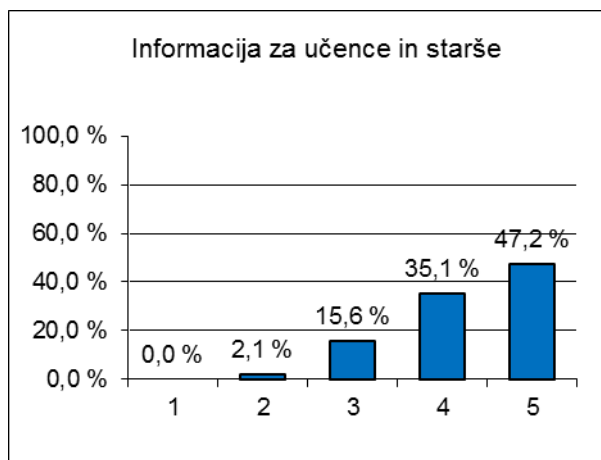
Ravnatelji sodelovanje z organi in institucijami za vodenje NPZ ocenjujejo z visokimi ocenami, najnižja povprečna ocena je 4,2 (pri ocenah od 1 do 5).

Iz frekvence porazdelitve ocen v odstotnih točkah je razvidno, da največ ravnateljev ocenjuje sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSŠ in podjetjem B2 z oceno 5 (MIZŠ: 50,5 %; DK NPZ: 53,4 %; Ric: 67,9 %; ZRSŠ: 51,1 %; B2: 51,8 %), ocena 4 je redkejša (MIZŠ: 28,7 %; DK NPZ: 29,1 %; Ric: 24,3 %; ZRSŠ: 29,6 %; B2: 28,2 %), nižje ocene pa so zastopane v manjšem deležu.

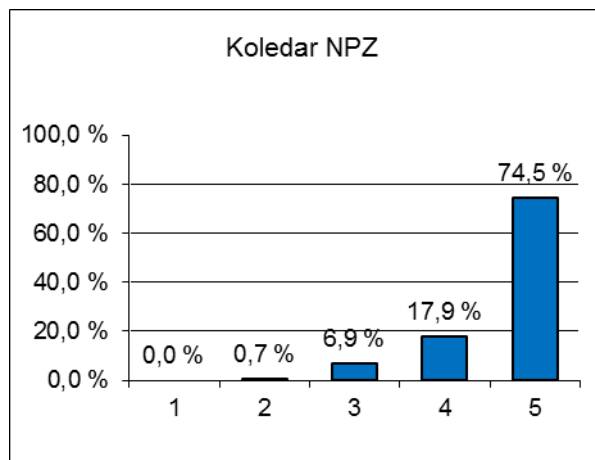
Pripombe oziroma komentarji k sodelovanju so zelo raznoliki, npr. da pripomb nimajo, da je sodelovanje potekalo dobro/odlično/korektno/strokovno, da so bile informacije pravočasne, jasne, odzivnost hitra, da je (pre)malo sodelovanja, da sodelovanja ni bilo, da ni bilo potrebe po (neposrednem) sodelovanju ipd.

7 Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ

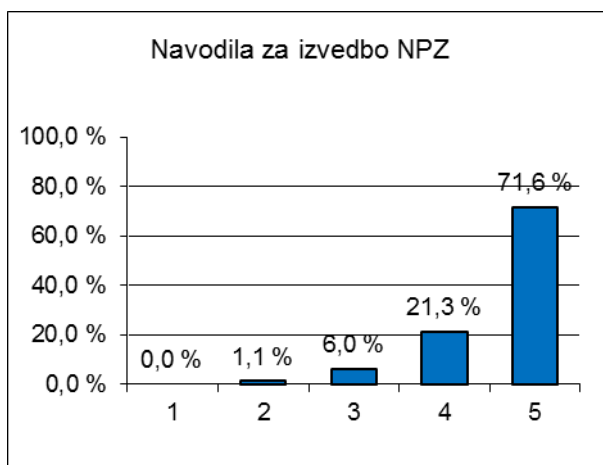
Grafi v odstotnih točkah prikazujejo porazdelitve ocen od 1 do 5, ki so jih ravnatelji dodelili uporabnosti informacij o NPZ.

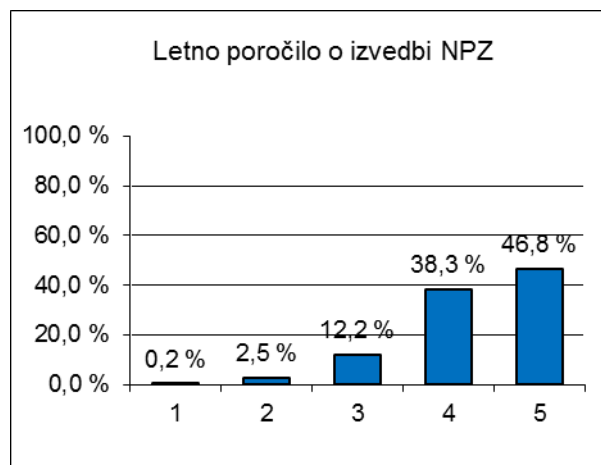
Povprečna ocena je **4,3** (leta 2016: 4,3).

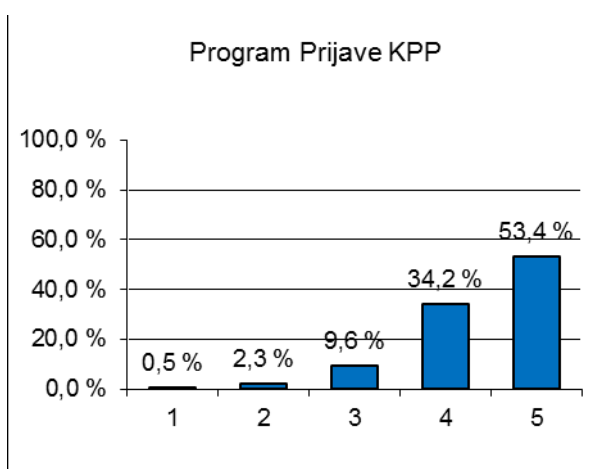
Povprečna ocena je **4,7** (leta 2016: 4,7).

Povprečna ocena je **4,6** (leta 2016: 4,7).

Povprečna ocena je **4,3**.

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2016: 4,5).

Ugotavljamo, da ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7; delež komentarjev: 2,5 %), sledijo uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,6; delež komentarjev: 3,2 %), uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,4; delež komentarjev: 2,8 %), uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3; delež komentarjev: 3,0 %) in uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,3; delež komentarjev: 3,0 %).

V nadaljevanju navajamo najpogostejše pripombe oziroma komentarje ravnateljev k uporabnosti informacij o NPZ:

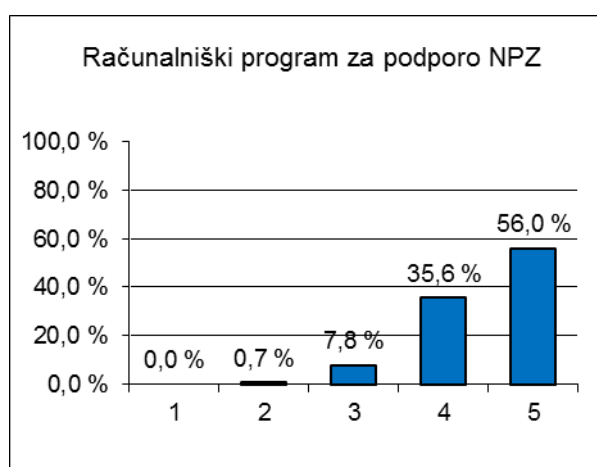
- Mnenja o publikaciji *Informacije za učence in starše* (skupaj 13 od 436 oziroma 3,0 %) so, da je publikacija odlična; informacije staršev ne zanimajo / jih ne berejo / nanje ni odziva / jih ne razumejo / za nekatere starše so prezahtevne; učenci in starši je ne uporabljajo; gradivo je preobsežno; starši si NPZ še vedno ne razlagajo pravilno, vidijo samo povezavo točk, ocene in povprečja oz. rezultate. Tega, kaj otrok zna in česa ne, kje in kako bo to nadgradil, ne vidijo.
- Najpogostejši komentarji h *Koledarju NPZ* (skupaj 11 od 436 oziroma 2,5 %) so, da je natančen in je v pomoč pri izvedbi NPZ; odličen; dobra podlaga za pripravo načrta izvedbe na šoli; uporaben, vprašanje pa je, če je razpored primeren (predlog je drug termin zaradi prvomajskih počitnic); lahko bi bil preglednejši; slabo pregleden; prepozno

objavljen; lahko bi bil tudi v papirni obliki. Eden predlaga, naj se omogoči uvoz najpomembnejših datumov v osebni koledar (npr. v googlu), drugi komentira, da so aktivnosti za NPZ preveč razdrobljene čez šolsko leto, tretji pa, da se z menjavo pisanja predmetov dela zmedo (primer: matematika, slovenščina).

- Največ komentarjev k *Navodilom za izvedbo NPZ* (skupaj 14 od 436 oziroma 3,2 %) je, da so preobsežna in da bi lahko bila preglednejša in enostavnejša, spremembe niso označene, velik del je neživljenjski. Drugi so zapisali, da so navodila uporabna, še posebej glede na zapletenost postopkov, da so odlično navodilo za pripravo na NPZ. Eden je zapisal, da so določeni postopki zapisani dvoumno, drugi pa, da je šolam v pomoč, če se jih sprti obvešča o glavnih aktivnostih in o spremembah.
- Najpogostejša komentarja k uporabnosti *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (skupaj 13 od 436 oziroma 3,0 %) sta si nasprotna: približno polovica jih meni, da je uporabno/odlično/ pregledno/natančno, šole ga uporabljajo pri analizah, je dobro, vendar zaradi preobremenjenosti učiteljev informacije ne pridejo do veljave oz. težava je to, da ga nekateri učitelji ne znajo brati, ker so na podlagi rezultatov prehitro zadovoljni; druga polovica pa, da je preobsežno, zato je iskanje informacij zapleteno. Posamezni komentarji so: redko ga kdo predela v celoti, statistični podatki niso preveč uporabni, statistični podatki ločujejo šole in učence.
- Tudi najpogostejša komentarja k uporabnosti programa *Prijave KPP* (skupaj 12 od 436 oziroma 2,8 %) sta si nasprotna; približno polovica jih meni, da je program uporaben, druga polovica pa, da je nepregleden, prezapleten, uporabniku neprijazen, da ne upošteva vseh prilagoditev in da ni dosleden pri vseh prilagoditvah. Eden je tudi zapisal, da bi za program šole potrebovale nova navodila, drug pa, naj se na šole pošiljajo obvestila o dopolnitvah.

8 Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ

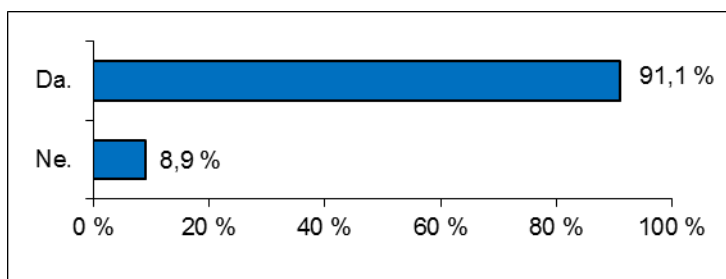
Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga ocenjujejo s povprečno oceno **4,5** (leta 2016: 4,5). Najpogostejši komentarji nanj so (skupaj 15 od 436 oziroma 3,4 %), da je ustrezen, aplikacije oz. baze se podvajajo (*e-Asistent*, program *Prijava na NPZ in Vpis*), program ne sledi potrebam šol, npr. manjka povezava s programi za vodenje dokumentacije (*e-Asistent*, *CEUVIZ*), ki bi omogočala uvažanje in izvažanje podatkov med programi, program ne omogoča seštevka ocen od 7. do 9. razreda, ki ga šole potrebujejo v primeru omejitve vpisa na srednje šole, v program se ne da vnesti neobveznih izbirnih predmetov, samo obvezne, izbirni predmeti se morajo vpisovati na roko, sistem bi moral biti avtomatiziran – dosežki NPZ in ocene naj se v sistem prenesejo iz Lopolisa brez posredovanja šol.

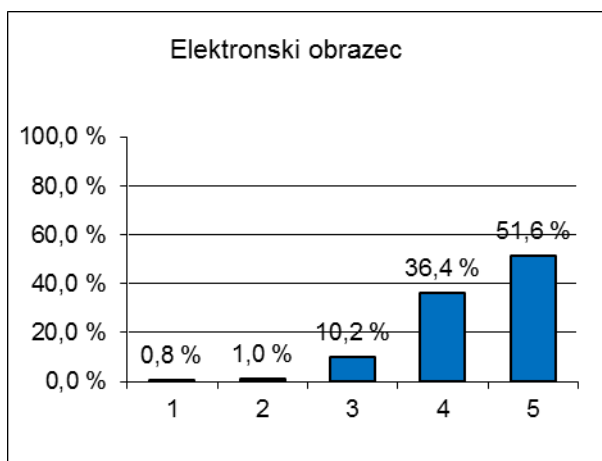
9 Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami

Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2016/2017 potekalo na 397 šolah, ki so odgovarjale na anketo, oziroma 91,1 % (leta 2016: 87,6 %; leta 2015: 89,8 %; leta 2014: 91,5 %; leta 2013: 82,3 %; leta 2012: 82,7 %; leta 2011: 84,3 %).

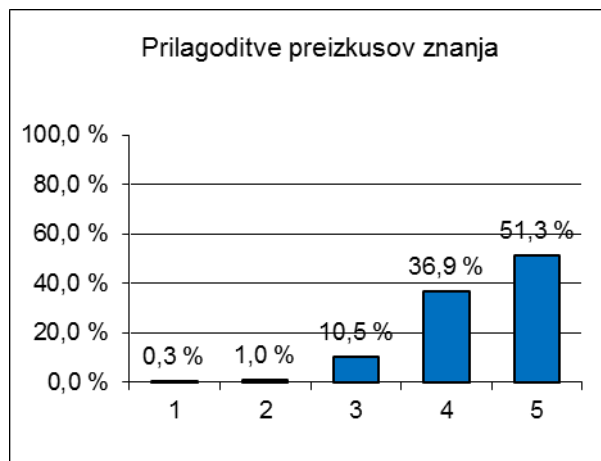
Odgovor	Število	Odstotek
Da.	397	91,1 %
Ne.	39	8,9 %
Skupaj	436	100,0 %

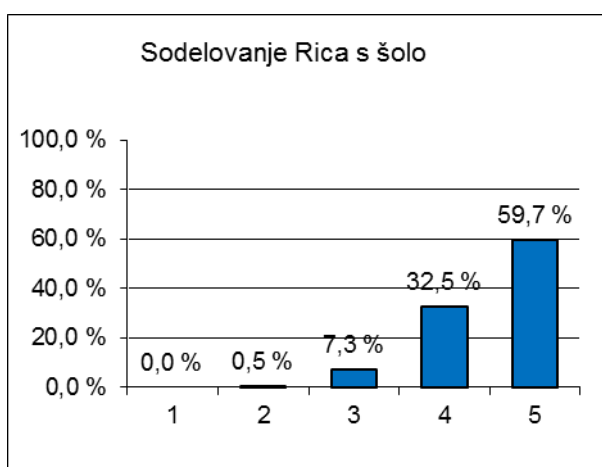
V nadaljevanju so predstavljene porazdelitve ocen za elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami, za prilagoditve preizkusov znanja ter za sodelovanje Rica in šol pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami.

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2016: 4,4).

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2016: 4,4).

Povprečna ocena je **4,5** (leta 2016: 4,5).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami tako kot lani z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (ocena: 4,5). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,4).

V nadaljevanju navajamo najpogostejše pripombe oziroma predloge ravnateljev:

- Elektronski obrazec (pripombe: 32 od 397 oziroma 8,1 %; predlogi: 10 oziroma 2,5 %): v redu, dober, razumljiv, jasen, pregleden, uporaben, lahko bi bil preglednejši, nepregleden, zapleten, ni prijazen za uporabnika (zamudno vnašanje podatkov, npr. odjavljanje in prijavljanje, če gre za učence 6. in 9. razreda, en predlaga popolno prenavo in celostno posodobitev programa), težave se pojavljajo z razumevanjem navodil, zato so potrebna nova, težava je z razdrobljenostjo prilagoditev glede na značilnosti in specifične učencev (predlog je, naj bo tega manj), vanj ni možno vpisati vseh prilagoditev oziroma značilnosti posameznika, učenec ima v šoli več prilagoditev, zato naj se omogoči vpis dodatne prilagoditve s pojasnilom, prednastavljene postavke v obrazcu onemogočajo natančen izbor glede na potrebo iz odločbe, e-obrazec z nazivom usmeritve otrok ni usklajen s pravilniki.

- Prilagoditve preizkusov znanja (pripombe: 37 od 397 oziroma 9,3 %; predlogi: 12 oziroma 3,0 %): v redu, funkcionalne, jasne, ustrezne, verjetno bi bilo mogoče kaj poenostaviti, preizkusi so ustrezno prilagojeni, ne pa tudi izvajanje, prilagoditve so neuskklajene z odločbo učenca, preizkusi so bili vsebinsko preobsežni (preizkus naj bo manj obsežen), navkljub prilagoditvam določeni učenci niso izkoristili vseh možnosti, podaljšan čas pisanja ni primeren za učence s posebnimi potrebami (preizkuse naj se prilagodi specifikam učencev in se jih po teh tudi analizira in primerja), manjkajo vsebinske prilagoditve, izbira velikosti pisave ni mogoča, manjkajo barvni listi oz. pastelni listi za dislektike, pisanje z računalnikom naj bo opredeljeno natančneje, pomoč bralca je zelo omejena (učenci s težjo obliko legastenije potrebujejo več pomoči pri slovenščini), pri povečavi narisano razmerje ni ustrezalo podatkom, geometrijske naloge pri matematiki niso bile prilagojene Drugi opozarjajo, da je prilagoditev preveč in da so pogosto nepotrebne.
- Sodelovanje Rica s šolo (pripombe: 22 od 397 oziroma 5,5 %; predlogi 6 oziroma 1,5 %): dobro, korektno, ustrezno, odlično, tekoče, vedno na razpolago za pomoč, ni bilo (posebnega) sodelovanja, povratna informacija je potekala samo prek aplikacije, nejasna navodila za prilagoditve, slaba odzivnost na pravočasne vnose in neupravičeni opomini s strani Rica, strokovnega posluha naj bo več oz. več pooblastil in upoštevanja nasvetov specialnih pedagoginj, prav tako naj bo več informiranja (izobraževanj) o smiselnosti prilagoditev na NPZ.

10 Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev

Z vprašanji od 10.1 do 10.14 v **preglednici 10.1** smo želeli izvedeti, kakšno pozornost namenjajo učitelji dodatni informaciji o dosežkih učencev njihove šole pri NPZ.

Preglednica 10.1: Dodatna informacija o dosežkih pri NPZ

VPRAŠANJE	DA 2017 (število)	NE 2017 (število)	DA 2017 (delež)	DA 2016 (delež)	DA 2015 (delež)	DA 2014 (delež)
10.1 Ali učiteljem posredujete analize o dosežkih učencev vaše šole pri NPZ, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic?	434	2	99,5 %	99,5 %	99,8 %	99,3 %
10.2 Ali na šoli analizirate dosežke učencev vaše šole?	432	4	99,1 %	100,0 %	99,6 %	100,0 %
10.3 Ali pri pripravi analize dosežkov NPZ sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja?	407	29	93,3 %	96,6 %	96,2 %	95,2 %
10.4 Ali na šoli opravite analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ in poskušate poiskati vzroke za razhajanja?	387	49	88,8 %	88,8 %	90,9 %	88,8 %
10.5 Ali na šoli opravite primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije?	351	85	80,5 %	78,2 %	73,3 %	70,7 %
10.6 Ali na šoli opravite primerjavo dosežkov pri NPZ po letih?	333	103	76,4 %	80,3 %	77,7 %	78,7 %
10.7 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite učiteljskemu zboru na šoli?	428	8	98,2 %	99,1 %	98,7 %	98,4 %
10.8 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite svetu staršev?	400	36	91,7 %	90,6 %	90,0 %	92,7 %
10.9 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite staršem učencev, ki so se udeležili NPZ?	217	219	49,8 %	53,7 %	59,5 %	55,4 %
10.10 Ali je analiza dosežkov učencev pri NPZ del procesa samoevalvacije na šoli?	359	77	82,3 %	85,1 %	84,4 %	83,5 %
10.11 Ali ste opravili analizo kakovosti vrednotenja učiteljev z vaše šole?	180	256	41,3 %	28,7 %	27,6 %	29,3 %
10.12 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevate pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta?	389	47	89,2 %	87,6 %	87,8 %	89,5 %
10.13 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ umeščate v <i>LDN</i> in <i>Razvojni načrt šole</i> ?	365	71	83,7 %	83,3 %	84,2 %	88,3 %
10.14 Ali pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ?	347	89	79,6 %	81,2 %	81,7 %	80,5 %

Ravnatelje, ki so odgovorili, da pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (**vprašanje 10.14**; 347 ravnateljev), smo vprašali, kaj sintezno poročilo zajema. Med sedmimi ponujenimi vsebinami so lahko izbrali eno ali več možnosti (**preglednica 10.2**), obenem pa so lahko zapisali tudi druge odgovore.

V letu 2017 je aktivnosti, ki so povezane z dodatno informacijo pri NPZ, izvajalo približno enako število šol kakor v letu 2016. Sintežno poročilo (10.14) o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (75,7 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje (70,6 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (60,1 %), navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem (57,1 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (51,8 %), primerjalno analizo dosežkov po letih (46,3 %) in analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem (43,6 %). Nekateri šole analizirajo tudi povezanost s šolskimi ocenami. Posamezni odgovori so: primerjalne analize dosežkov med oddelki/skupinami in po posameznikih, povzetek individualnih rezultatov brez primerjav, primerjava dosežkov NPZ z učnimi rezultati in rezultati pri testih znanja Cambridge, sintezno poročilo samo za področja, kjer so dosežki šole pod slovenskim povprečjem, kratek opis šolskega okolja s podatki o strukturi posameznih oddelkov in posebnostih socialnega okolja, ukrepi za izboljšanje NPZ po predmetih ter po predmetih vertikale.

Preglednica 10.2: Kaj zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev?

ODGOVOR (vprašanje 10.15)	Število 2017	Delež 2017	Delež 2016	Delež 2015	Delež 2014
Primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni.	330	75,7 %	77,8 %	76,8 %	76,9 %
Poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo o doseganju ciljev/standardov za šolo/razred.	262	60,1 %	58,7 %	54,1 %	57,7 %
Analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.	202	46,3 %	47,2 %	41,9 %	47,1 %
Navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.	249	57,1 %	56,9 %	54,8 %	60,2 %
Ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje.	308	70,6 %	70,6 %	68,8 %	71,6 %
Primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije.	226	51,8 %	52,3 %	46,1 %	44,9 %
Primerjalno analizo dosežkov pri NPZ po letih.	190	43,6 %	47,2 %	42,5 %	42,8 %

Predstavljeni so tudi drugi komentarji na NPZ (33 komentarjev), ki so jih lahko zapisali ravnatelji. Zaradi raznolikosti so objavljeni v celoti (**preglednica 11**).

Preglednica 11: Drugi komentarji na NPZ

11. KOMENTARJI (33 odgovorov)
Anketa bi morala biti bolj osredotočena na vsebinsko pomembna vprašanja.
Anketo naredite tako, da bo poznala if stavke. Večja kvaliteta komisij pri sestavi nalog.
Dobro bi bilo narediti analizo odstopanj med številom prijavljenih učencev in številom tistih, ki so opravljali NPZ (na katerih šolah – primerjava po letih, kateri učenci niso pisali – ali so to učenci z učnimi težavami ali dobri učenci, ali so morda to učenci z odločbami, ali so bili morda odsotni zaradi bolezni ...).
Iskanje neznanja v NPZ, količinsko preobsežen NPZ pri slovenščini ...
Kot vsako leto: če NPZ-ji ne bodo šteli, se učencev zanje ne bo dalo motivirati (ne za odnos pri reševanju, ne za udeležbo). Ogromen vložen napor vseh sodelujočih in sredstva ne dosežejo svojega namena.
Menim, da bi bilo smiselno NPZ iz 9. razreda prestaviti v 8. razred, saj bi tako lahko utrdili snov, ki je bila pomanjkljiva. Učiteljem bi morali dati več kompetenc pri izvedbi NPZ.
Mislím, da je NPZ še eno dodatno delo tako za učitelje, predvsem pa za učence.
Naj dodam le, da bi morali rezultati imeti tako veliko vlogo, kot je vloga mature v srednji šoli. Podpiram vse trenutne novosti na področju NPZ. Srečno.
Naj ima nek vpliv na ocene, s tem izenačimo motivacijo. Preizkusa iz slovenščine v 9. razredu nihče v državi ni pisal nad 96%, v 6. razredu pa nihče 100%. Angleščina je bila prelahka – to je napaka sestavljalcev. S predvidenimi odgovori pri slovenščini in angleščini se vsi učitelji niso strinjali. Program bi lahko vsoto zaključnih ocen v 6. in 7. razredu, nato pa še v 9. razredu, seštel sam, tako kot v srednji šoli.
Namesto NPZ uvedite dva standardizirana preizkusa, v vsakem polletju po enega. Ta naj se oceni in vnese v redovalnico, rezultati pa še vam v statistično obdelavo.
NPZ je res da utečen, vendar bi lahko iste cilje dosegli tudi brez e-vrednotenja. E-vrednotenje pogosto dopušča kot pravilne zelo toge odgovore in spregleda sicer smiselne pravilne odgovore.
NPZ mora imeti večjo veljavo, ocena naj se upošteva pri zaključni oceni predmeta in tudi vpiše naj se v spričevalo. Pohvalim banko starih preizkusov, ki jih rabimo za vajo z učenci. Tajnost pri izvedbi NPZ je pretirana.
NPZ v 3. razredu je popolnoma nepotreben. Pisati bi ga bilo treba (če že) le ob koncu devetletke. Ocena bi se morala vpisati v redovalnico. Sicer pa NPZ-ji nimajo smisla, saj se povprečni učenci prav nič ne sekirajo, če pišejo pod svojimi dejanskimi zmožnostmi.
NPZ mora v sistemu šolanja dobiti drugačno noto. Sedanja oblika tako učencem kot staršem praktično ne pomeni ničesar.
Nujna je sprememba vloge dosežkov NPZ za posameznega učenca!
Pravilo je bilo, da se vrednotijo tudi smiselno ustrezne rešitve, kar pa za letošnje naloge pri slovenščini v 9. razredu ni veljalo. Strokovno pravilni odgovor učencev se ni upošteval, temveč le predvidena rešitev v moderiranih navodilih.
Predlagam, da opravite analizo, koliko učiteljev, ki bi morali sodelovati pri e-vrednotenju, pri tem dejansko sodeluje in koliko jih ne sodeluje. Smiselno bi bilo analizirati tudi vzroke za morebitne razlike med temi podatki. Analizo bi bilo smiselno predstaviti strokovni javnosti (ravnateljem, učiteljem, ZRSS, MIZŠ ...).
Predlagamo, da se NPZ-ji izvajajo pred prvomajskimi počitnicami.

11. KOMENTARJI (33 odgovorov)

Predlog, da dobijo rezultati NPZ-jev večjo veljavo, se mi zdi zelo smiseln. Predlog zakona, da se vpiše ena ocena k predmetu, je kar nekaj. NPZ-ji zahtevajo resno delo in prav je, da imajo vsaj enak vpliv na možnost vpisa v srednjo šolo, kot ga imajo ocene učiteljev.

Preizkus znanja, še posebej pri predmetu slovenščina, po mnenju učiteljev naše šole nikakor ni primeren in je vsako leto slabši. Ne preverja tistega, kar naj bi, predvsem pa je občutno predolg. Če preizkusa ne uspejo (kakovostno in poglobljeno) v predvidenem času rešiti niti najuspešnejši učenci, potem rezultati ne morejo biti merodajni, saj ne kažejo realnega znanja. To dokazuje tudi nizek rezultat na državni ravni.

Preveč napak zaradi nedoslednosti pri popravljanju nalog. Nerazumno je, da učencu ne upoštevajo 10 točk.

Preverjanje znanja iz športa v takšni obliki po mojem mnenju nima pravega smisla.

Pri tujem jeziku v 6. razredu je še zmeraj najzahtevnejša produktivna raba jezika, torej pisno sporočanje, saj v 6. razredu učenci šele začnejo samostojno pisati krajše sestavke in pogosto še to po modelu.

Rezultati NPZ naj pridobijo veljavo, upoštevanje dosežka pri zaključni oceni naj bo obvezno za vse.

Spoštovani, tako kot verjetno povsod, tudi pri nas (v našem okolju, naši šoli) »upada vrednost NPZ« tako pri starših (sploh ni bilo nikogar za vpogled skupaj z učencem, učiteljem) kot pri učencih in tudi strokovnih delavcih. Nevzdržno je, kako se v Sloveniji dela z NPZ. Meni je povsem razumljivo, da motivacija in pripravljenost učencev za skrbno (in z vsem znanjem) reševanje nalog upada. Za to ne vidim prav drugega razloga kot to, da kar naprej govorimo o tem, da bi se morali dosežki nekam šteti. Prosim, trudite se, kolikor se da, da ostanejo v formativni funkciji, kajti ta je edina prava. Vse ostalo je »betoniranje« storilnosti v že tako tekmovalni in storilnostno (količinski in ne kakovostni) naravnani slovenski šoli. Resnično ne razumem, kaj se bo pridobilo, če gremo v sumativno obliko NPZ? Je to mogoče višje povprečje, so to odpovedovanja šibkih (ki zdaj kaj pokažejo, potem bodo povsem odpovedali), je to iskanje »špice«? Katere pa? Ali se ne bo dogajalo, da bodo odpovedali talenti, ki slabo prenašajo vse vrste pritiskov? Kaj, kaj, Kaj? Kdo ima res argument, ki bi me prepričal, da gremo v sumativno vlogo NPZ? In čemu naj služi? Nam, naši šole ne bo. Kaj pa spremljava kakovosti, sprememb na šolah? Ne, res ne vem. Vem le, da se z NPZ-ji dela neskončno »grdo« in stran od vloge, ki jim jih je namenil prof. Bečaj. Lep pozdrav.

To delam same zase. Ves ta aparat je zastarel in nima jasnega cilja. Anketa je sama statistika.

Treba je poenostaviti dostavo in prevzem preizkusov.

Učenci, ki delajo po konceptu učne pomoči, imajo težave in bi jim morali prilagoditi NPZ. Pogosto ravno ti učenci dosegajo nižje rezultate.

Učitelji, ki vrednotijo NPZ, so vse dni vrednotenja zelo nejevoljni, čeprav so dobljeni zneski v € zavidljivi, da ne rečem, visoki. Kaj je z notranjo motivacijo strokovnih delavcev?

Velja tako kot vsako leto. Poenostavite postopke in upoštevajte rezultate NPZ kot oceno pri predmetu, ki se preverja pri NPZ.

Za učence s posebnimi potrebami bi predlagali, da se upoštevajo tudi druge prilagoditve, ki so v odločbah.

Že leta pričakujemo, da odgovore na to obsežno anketo tudi UPOŠTEVATE, če jo že MORAMO vedno znova izpolnjevati. Sploh pa imamo ob koncu pouka ogromno dela z drugimi pomembnejšimi nalogami in pričakujemo, da rok zanjo vsaj podaljšate. Dopolnite svoje računalniške programe, da bodo služili tudi potrebam šol (seštevek ocen obveznih predmetov od 7. do 9. razreda (za omejitve vpisa), povprečje in % dosežkov NPZ po oddelkih ...).

Želimo si večjo vrednost izvedenega NPZ. Prav je, da bi rezultati NPZ-ja imeli večjo težo pri uspehu posameznega učenca.

POVZETEK

Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 436 ravnateljev, to je 90,5 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov (482), ki so v šolskem letu 2016/2017 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu. Po regijah se deleži sodelujočih v anketnem vprašalniku gibljejo od najmanj 79,2 % (Spodnjeposavska regija) do največ 97,3 % (Jugovzhodna Slovenija). Po izobraževalnih programih najnižji delež sodelujočih beležimo pri osnovnih šolah s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (72,7 %), najvišji pa pri ljudskih univerzah in zavodih (oboje 100 %).

Stališča ravnateljev do NPZ. Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (91,5 %; odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (86,2 %), hkrati pa menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (88,3 %). Nekoliko več kakor 80 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (81,4 %) in da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (81,4 %). Okoli 70 % se jih strinja s trditvami, da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (75,2 %), odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti (73,2 %; 68,3 %), ter da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (70,9 %). Najmanj pozitivno mnenje imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (57,8 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za NPZ na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 457 šolami, ki so v šolskem letu 2016/17 izvajale NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 420 (91,9 %). Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 350 (83,3 %; leta 2016: 76,3 %), 70 šol pa je to možnost izkoristilo: NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 19 šol, iz dveh tretjih predmetov 28 šol, iz treh tretjih predmetov 16 šol in iz štirih tretjih predmetov 7 šol. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 151 (leta 2016: 169); od tega 41 iz angleščine, 37 iz biologije, 36 iz geografije, 24 iz športa in 13 iz nemščine. Šole so ga izvajale na dva načina: s preizkusom znanja v celoti ali samo s posameznimi nalogami iz preizkusa.

Težave pri izvedbi NPZ. Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2017: 17,4 %; leta 2016: 23,9 %; leta 2015: 25,2 %; leta 2014: 24,7 %). Razloge zanjo pripisujejo temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla, NPZ jih ne zanima (učenci so apatični, neambiciozni, imajo slabo znanje, od NPZ si ne obetajo koristi, nimajo interesa za dober dosežek, tudi starši ga ne podpirajo), imajo strah pred pisanjem, ne jemljejo ga resno, ker se dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, povratna informacija pa jim ne pomeni ničesar. Za povečanje motivacije učencev predlagajo, da naj NPZ pridobi na veljavi. Največ jih predlaga, naj se dosežki zapišejo v spričevalo oziroma upoštevajo pri šolski oceni, manj je tistih, ki se zavzemajo za to, da bi se dosežki NPZ upoštevali pri vpisu na srednje šole.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo v letošnjem letu izpostavlja manj ravnateljev kot v preteklih letih (leta 2017: 4,4 %; leta 2016: 5,0 %), najpogosteje povezujejo s tem, da NPZ nima nobene veljave, nekatere moti (preveč) administracije (predlog je, naj se navodila poenostavijo, administracija pa zmanjša). Za izboljšanje predlagajo, naj dosežki na NPZ v bodoče pridobijo na pomenu. En ravnatelj predlaga, naj se razjasni, kaj je NPZ – preverjanje standardov znanja, razvrščanje učencev ali ugotavljanje maksimuma doseženega znanja, drug, da je treba učitelje na temo NPZ dodatno strokovno izobraževati, tretji pa, da je treba učitelje ocenjevati sistemsko tudi na podlagi NPZ.

Pogosteje opažene težave so bile tudi zaradi vrednotenja NPZ (leta 2017: 6,4 %; leta 2016: 8,0 %). Težave so bile raznolike, več je vsebinskih kakor tehničnih, posamezno je običajno izpostavil en ravnatelj. Tehnične so povezane z omejenim naborom programske in strojne opreme (predlog je, naj bo delovanje *RM Assessorja* mogoče na vseh operacijskih sistemih in sodobnih brskalnikih), s počasno odzivnostjo programa pri vrednotenju, z dostopom do strežnika, s slabo skeniranimi nalogami pri biologiji ter s slabšimi izrezi nalog, ki ne zajemajo vsega, kar spada k nalogi. Ravnatelji pogosteje omenjajo vsebinske težave pri vrednotenju, kot npr. nepopolna in nejasna navodila za vrednotenje (učitelji so jih interpretirali različno), nestrinjanje z navodili za vrednotenje (predlog je menjava članov predmetne komisije na en mandat), neuskkljena navodila za vrednotenje s strani pomočnikov glavnega ocenjevalca, npr. pri slovenščini (predlog je poenotenje in upoštevanje vseh možnosti), pri geografiji (enake odgovore pri določeni nalogi so nekateri ocenjevalci vrednotili kot pravilne, drugi pa kot napačne) in pri angleščini. Nekateri omenjajo obremenjenost in dodatno delo učiteljev, soočajo pa se tudi z nemotiviranostjo nekaterih učiteljev in računalniško manj pismenimi učitelji – en predlaga, naj e-vrednotijo zunanji sodelavci, drug, naj se to delo opravi na Ricu, tretji, naj vrednotenje poteka dalj časa, četrti pa priporoča e-vrednotenje na šoli. Dva izpostavljata nejasnost plačila (predlog je, naj bodo merila za plačilo dogovorjena vnaprej). Posamične težave so bile: učiteljica ni javila spremembe svojega e-naslova, zato ni prejela sporočila prek e-pošte in ni mogla vrednotiti, nihče na šoli ni vrednotil slovenščine v 6. razredu, zato bo težje pripraviti analize (predlog je, naj se ocenjevalce razdeli tako, da bodo na eni šoli učitelji ocenjevali vse tri predmete v 6. in 9. razredu), nekatere šole niso prijavile svojih učiteljev k vrednotenju (predlog je, naj vsi ravnatelji dosledno upoštevajo navodila za prijavo učiteljev k e-vrednotenju oziroma naj se poroča, koliko učiteljev z določenim profilom je k e-vrednotenju prijavila šola), pojavil se je preizkus s šifro učenca, ki tega ni pisal, kar je zapisano tudi v zapisniku, učitelji razrednega pouka so menili, da niso usposobljeni za vrednotenje preizkusov v 6. razredu

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2017: 4,1 %; leta 2016: 3,0 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (veliko jih je bilo v nadzoru), večjega števila učencev s posebnimi potrebami ter bolniških odsotnosti. En ravnatelj je zapisal, da težavo rešujejo z organizacijo dejavnosti izven šole, drugi pa je predlagal, naj bo izvedba manj zapletena.

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila največkrat motena (leta 2017: 4,4 %; leta 2016: 3,0 %) zaradi pomanjkanja prostorov, predvsem zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin. En ravnatelj je pri izvajanju NPZ iz angleščine izpostavil moteč zvok zaradi slabo izoliranih prostorov, drugi pa težavo pri

zagotavljanju rezervnega računalnika za 14 skupin (predlagal je dodatno možnost, in sicer predvajanje posnetka na zgoščenki). Za odpravo težav štirje ravnatelji predlagajo, naj se omogoči združevanje učencev s podobnimi posebnimi potrebami v iste skupine oz. v isti prostor, en ravnatelj, da prilagoditve za posamezne učence niso smiselne, drugi, naj se v večjih oddelkih združi 28 učencev iz 6. in 9. razreda, in tretji, naj NPZ ne poteka sočasno za vse razrede. Eden napoveduje še večjo težavo z organizacijo prostorov v prihodnje, v kolikor se bo NPZ izvajal tudi v 3. razredu.

Največja težava z nadzornimi učitelji (leta 2017: 3,0 %; leta 2016: 3,2 %) je bilo njihovo premajhno število zaradi kadrovske podhranjenosti, sočasnega izvajanja NPZ, drugih dejavnosti na šoli in pouka (problem je večji na manjših šolah), izvedbe NPZ na več lokacijah, dopolnjevanja obveze učiteljev na drugih šolah ter večjega števila učencev s posebnimi potrebami. En ravnatelj je zapisal, da so učenci preizkus znanja iz biologije rešili zelo hitro, do izteka pisanja so morali ostati v učilnici in v tem času niso bili mirni – učitelji so imeli težave z vzdrževanjem discipline.

Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (leta 2017: 1,6 %; leta 2016: 1,1 %), ki je ali dostavila premalo poštnih vrečk in zapiralk za vračanje gradiva ali pa je bilo dodanih premalo vrečk za učence s posebnimi potrebami. Pri eni šoli je bila odprta vrečka s preizkusi znanja, en ravnatelj pa je napisal, da so stroški s pošto preveliki in da naj se gradivo dostavlja z redno pošto.

Težave pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2017: 2,3 %; leta 2016: 0,9 %) so bili manjkajoči preizkusi v paketih, neoznačeni preizkusi za 6. in 9. razred na določenih ovojnicah, premajhno število vrečk za vračanje gradiva in raztrgane vrečke na dveh šolah (predlog je manj preizkusov v vrečki).

Čas izvedbe NPZ je, sodeč po odgovorih ravnateljev, za večino šol ustrezen (težave leta 2017: 1,8 %; leta 2016: 2,3 %). Dva ravnatelja se ne strinjata z izvajanjem NPZ takoj po praznikih – eden predlaga, naj se izvedba premakne v čas pred prvomajskimi prazniki. Druga dva ravnatelja izpostavljata neustrezen čas pisanja, ker se ta ne ujema s pričetkom pouka na šoli. Posamično izpostavljene težave so bile: moten pouk v času izvedbe NPZ (predlog je, naj NPZ poteka izven pouka), predolg čas pisanja NPZ (skrajša naj se na 45 minut) in predčasen zaključek pisanja pri enem od nadzornih učiteljev.

Drugi predlogi so bili: razmislek o tem, ali je predmet šport smiselno preverjati z NPZ, stopnja tajnosti pri preverjanju ni smiselna, gradivo za NPZ bi bilo treba dostavljati neposredno na podružnične šole nekaj dni pred izvedbo NPZ, zaradi težav pri organizaciji vpogledov naj se dosežki NPZ objavijo ob 7.30, na obvestilu o dosežku učenca naj bo zapisano tudi povprečje predmeta, saj se brez tega primerjajo povprečja po predmetih.

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ je bilo povezanih z učenci UPP (leta 2017: 7,8 %; leta 2016: 6,7 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, kar pomeni pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev in posledično zapletena organizacija pouka za ostale učence – ravnatelji predlagajo, naj bo omogočeno prilagodljivejše združevanje učencev v skupine (npr. združevanje učencev s posebnimi

potrebami v eno skupino, združevanje učencev brez posebnih potreb z učenci s posebnimi potrebami v eno skupino in po potrebi podaljšan čas pisanja za slednje), en ravnatelj pa predlaga, naj se ukine NPZ za učence v zavodih. Več ravnateljev tudi opozarja na težave pri izvajanju NPZ z bralcem oziroma z drugimi spodbujevalci. En ravnatelj je zapisal, da so imeli 17 učencev s prilagoditvami, od teh jih je imelo 11 odobrenega bralca in zato jih niso mogli združevati v skupine (predlog je, naj se bralci ukinejo ali pa naj se učence združi v skupine z možnostjo dodatnega nadzornega učitelja). Posamezne težave so bile: prilagoditve so izbrane neustrezno, zato učenci pišejo preizkuse, ki jih zmedejo (predlog je več komunikacije med pedagogi, učitelji, učenci ter koordinatorjem NPZ na šoli), pomočniki niso imeli svojega izvoda preizkusa (predlog je, naj se ta dodeli vsem pomočnikom), nemotiviranost in neresnost učencev (še posebej tistih, ki imajo čustvene in vedenjske težave – predlog je, naj bo zanje opravljanje NPZ prostovoljno), učenci z disleksijo niso imeli listov s pastelnimi barvami, premalo je bilo prilagoditev glede na specifične učencev, ena učenka ni želela pisati izven skupine, zapletene ter prezgodnje prijave (mogoče naj bodo tudi poznejše prijave oziroma poznejši popravki), težave pri reševanju nalog z računalnikom (navodila naj bodo bolj jasna in natančnejša), dosežki učencev pri NPZ so nizki (opravljanje NPZ za te učence naj bo prostovoljno), naloge so prezahtevne, preizkusi niso tiskani v barvah, kar ni v skladu z odločbami.

Težavo pri izvedbi za učence NIS je izpostavil en ravnatelj, ki je zapisal, da pri povečavi matematične naloge razmerje ni ustrezalo podatkom.

E-vrednotenje. Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2016/2017 izvajalo e-vrednotenje v 6. in/ali 9. razredu in so odgovorile na vprašanja o e-vrednotenju (405 šol od 459 šol z e-vrednotenjem oziroma 88,2 %).

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje. Ravnatelji ocenjujejo informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje z visokimi povprečnimi ocenami na lestvici ocen od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): informacije, ki so jih šole o e-vrednotenju prejele z Rica, z oceno 4,5; gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev s 4,4 in gradivo, objavljeno na eRicu za učitelje, s 4,5.

E-vrednotenje s programom Scoris Assessor. Večina ravnateljev podpira e-vrednotenje (95,3 %). Šole so e-vrednotenje organizirale na različne načine, najpogosteje (nad 20 %) so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma (leta 2017: 38,0 %; leta 2016: 39,8 %) ali pa so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli (leta 2017: 23,0 %; leta 2016: 22,4 %). Skoraj vsi učitelji, ki so vrednotili doma, so imeli to možnost tudi na šoli (93,1 %). Večina ravnateljev je odgovorila, da jih ne moti, da imajo pooblaščen sodelavci Državnega izpitnega centra vpogled v delo učiteljev med e-vrednotenjem (leta 2017: 95,1 %; leta 2016: 96,7 %). Tisti, ki jih vpogled moti (4,9 %), so kot razlog navajali nadzor in nezaupanje v delo učiteljev, nespoštovanje učiteljev, dvom v njihovo sposobnost, strokovnost in avtonomijo.

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno ocenjevanje) se zdijo popolnoma razumljivi

77,3 %, delno razumljivi 22,0 % in nerazumljivi 0,7 % ravnateljem (leta 2016: popolnoma razumljivi 82,4 %; delno razumljivi 17,1 %; nerazumljivi 0,5 %).

Vpogledi in poizvedbe. Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo vpogledov (leta 2017: 97,5 %; leta 2016: 95,7 %). V primerjavi z izvedbo vpogledov v preteklih letih, ko so se vpogledi izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev), jih je letos več odgovorilo, da je bilo manj težav pri organizaciji vpogledov v preizkuse na šoli, precej manjše pa je bilo sodelovanje staršev v postopku vpogledov. Manjše sodelovanje staršev je mogoče pojasniti z možnostjo elektronskega vpogleda, ki se ga lahko starši poslužujejo kjerkoli. Skoraj vse šole so imele dovolj časa za izvedbo vpogledov (95,1 %) in za posredovanje podatkov za poizvedbe (98,5 %).

Prednosti e-vrednotenja. Največje prednosti e-vrednotenja (nad 50 %) ravnatelji vidijo v večji prilagodljivosti pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja (leta 2017: 75,8 %; leta 2016: 78,8 %), nemoteni izvedbi pouka na šolah (leta 2017: 74,8 %; leta 2016: 77,3 %) ter elektronskem dostopu do preizkusov (leta 2017: 73,3 %; leta 2016: 71,3%).

Ocena posredovanih informacij. Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ, DK NPZ, Rica, ZRSŠ in podjetja B2, saj deleži pozitivnih ocen za vse organe in institucije, ki izvajajo NPZ, presegajo 93 % (leta 2016: 95,0 %).

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSŠ in podjetjem B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, povprečne ocene za vse institucije in organe za vodenje NPZ presegajo 4,2 (leta 2016: 4,2).

Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ. Tudi uporabnost informacij o NPZ so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali petim različnim informacijam o NPZ: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ*, *Navodilom za izvedbo NPZ*, *Letnemu poročilu o izvedbi NPZ* in programu *Prijave KPP*. Ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7), sledijo uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,6), uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,4), uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3) in uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,3).

Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ. Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga (na lestvici od 1 do 5) ocenjujejo s povprečno oceno 4,5.

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2016/2017 potekalo na 397 šolah, ki so odgovarjale na anketo, oziroma 91,1 % (leta 2016: 87,6 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (ocena: 4,5). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,4).

Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev.

V zvezi z dodatno informacijo o NPZ šole po pogostosti izvajajo naslednje aktivnosti: učiteljem posredujejo analize dosežkov učencev svoje šole, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic (99,5 %), analizirajo dosežke učencev svoje šole (99,1 %), analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (98,2 %), pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (93,3 %), analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (91,7 %), ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (89,2 %), na šoli opravijo analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem in poskušajo poiskati vzroke za razhajanja (88,8 %), ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v LDN in razvojni načrt šole (83,7 %), analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (82,3 %), na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (80,5 %), pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (79,6 %), na šoli opravijo primerjavo dosežkov po letih (76,4 %), analizo dosežkov predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ (49,8 %), najmanj pa jih opravi analizo kakovosti vrednotenja učiteljev s šole (41,3 %), čeprav se je delež glede na lani povečal za 12,6 odstotne točke.

Sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (75,7 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje (70,6 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (60,1 %), navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem (57,1 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (51,8 %), primerjalno analizo dosežkov po letih (46,3 %) in analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem (43,6 %). Nekatere šole analizirajo tudi povezanost s šolskimi ocenami. Posamezni odgovori so: primerjalne analize dosežkov med oddelki/skupinami in po posameznikih, povzetek individualnih rezultatov brez primerjav, primerjava dosežkov NPZ z učnimi rezultati in rezultati pri testih znanja Cambridge, sintezno poročilo samo za področja, kjer so dosežki šole pod slovenskim povprečjem, kratek opis šolskega okolja s podatki o strukturi posameznih oddelkov in posebnostih socialnega okolja, ukrepi za izboljšanje NPZ po predmetih ter po predmetih vertikale.

Državni izpitni center se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki ste odgovorili na anketo, saj bo analiza odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ. V želji po čim večji uporabnosti vprašalnika za ravnatelje – tako po vsebini kakor tudi po razumljivosti vprašanj – vas prosimo, da predloge za kakršnekoli spremembe vprašalnika pošljete na elektronski naslov: info@ric.si.

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL

POROČILO O IZVEDBI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA 2016/2017

Spoštovani,

tudi v letošnjem šolskem letu nadaljujemo s spremljanjem priprav in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (NPZ). Naša želja je pridobiti vaše stališče do NPZ in priporočila za izboljšavo ter odkriti težave in nejasnosti pri izvedbi. Z vprašalnikom želimo tudi pridobiti vaše mnenje o e-vrednotenju.

Prosimo vas, da odgovorite na vprašanja in nam tako pomagate pri analizi uspešnosti izvedbe NPZ. V vprašalniku se slovnična oblika za moški spol uporablja kot nevtralna oblika za moški in ženski spol.

1 OSNOVNI PODATKI

1.1 Šifra šole

Napišite šifro vaše šole (šestmestna številka).

1.2 Delovna doba v vlogi ravnatelja

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Do 5 let.
- Od 6 do 10 let.
- Od 11 do 20 let.
- Od 21 do 30 let.
- Nad 30 let.

2 STALIŠČA RAVNATELJEV DO NPZ

(Na štiristopenjski lestvici ocenite strinjanje s trditvami o NPZ.)

Odgovori: Zelo se strinjam. / Strinjam se. / Ne strinjam se. / Sploh se ne strinjam.

- 2.1 NPZ je smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.
- 2.2 NPZ odkriva **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 2.3 NPZ odkriva **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 2.4 NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli.
- 2.5 NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.
- 2.6 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.
- 2.7 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.
- 2.8 Dosežke NPZ upoštevamo pri načrtovanju svojega prihodnjega dela.
- 2.9 Izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, so za učitelje koristna.
- 2.10 Dosežek učenca pri NPZ bi moral imeti večjo veljavo.

3 IZVEDBA NPZ

3.1 Ali ste v letošnjem letu prostovoljno izvedli preverjanje znanja s kakšnim izmed tretjih predmetov, ki ni bil določen za NPZ v 9. razredu na vaši šoli?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Označite tiste tretje predmete, pri katerih ste prostovoljno izvajali preverjanje znanja v 9. razredu (stolpec *PREDMET*).

Za posamezni tretji predmet, ki ste ga označili, tudi izberite odgovor, ali ste pri preverjanju znanja uporabili preizkus znanja v celoti ali samo posamezne naloge iz tega preizkusa (stolpec *NAČIN*).

	PREDMET (označite)	NAČIN	
		Preizkus znanja v celoti	Posamezne naloge
Biologija	☐	☐	☐
Geografija	☐	☐	☐
Šport	☐	☐	☐
Angleščina	☐	☐	☐
Nemščina	☐	☐	☐

3.2 Ali ste imeli v letošnjem letu pri izvedbi NPZ katero od težav, ki so našteje v spodnji preglednici? Težave označite (stolpec *TEŽAVE*), ob posamezni težavi tudi napišite razloge zanjo (stolpec *RAZLOGI*) in predloge za njeno odpravo (stolpec *PREDLOGI*).
Če težav pri izvedbi NPZ niste imeli, preglednice ne izpolnjujte.

OPOMBA: Specifičnih težav pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami, učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) in odrasle ne navajajte, ker jih boste lahko opisali pri vprašanju 3.3 (specifične težave).

	TEŽAVE (označite)	RAZLOGI	PREDLOGI
Dostava/pobiranje gradiva oz. Pošta Slovenije	☐		
Način pakiranja preizkusov	☐		
Čas izvedbe NPZ	☐		

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ	☐		
Nadzorni učitelji	☐		
Organizacija pouka v času izvedbe NPZ	☐		
Motivacija učencev za NPZ	☐		
Motivacija učiteljev za NPZ	☐		
Vrednotenje NPZ	☐		
Drugo	☐		

- 3.3 Kakšne specifične težave ste imeli pri letošnji izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami, učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) ali odrasle?

V spodnji preglednici (stolpec **TEŽAVE**) označite enega ali več ponujenih odgovorov. Ob posameznem odgovoru tudi napišite razloge za težave (stolpec **RAZLOGI**) in predloge za odpravo težav (stolpec **PREDLOGI**).

Če specifičnih težav pri izvedbi NPZ niste imeli, spodnje preglednice ne izpolnajte.

	TEŽAVE (označite)	RAZLOGI	PREDLOGI
Učenci s posebnimi potrebami	☐		
Učenci v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)	☐		
Odrasli	☐		

4 E-VREDNOTENJE PREIZKUSOV ZNANJA

INFORMIRANJE IN USPOSOBLJENOST ZA E-VREDNOTENJE

4.1 Kako ocenjujete informacije in gradivo v zvezi z e-vrednotenjem?

Izberite oceno od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Izberite 0, če informacij ali gradiva ne morete oceniti.

- 4.1.1 Informacije, ki ste jih o e-vrednotenju prejeli z Rica
- 4.1.2. Gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev
- 4.1.3 Gradivo, objavljeno na eRicu

4.2 DODATNI KOMENTAR

Napišete lahko svoje mnenje, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje.

E-VREDNOTENJE S PROGRAMOM RM ASSESSOR

4.3 Kakšno je vaše mnenje o e-vrednotenju?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- E-vrednotenje podpiram.
- E-vrednotenja ne podpiram.

4.4 Za kakšno organizacijo e-vrednotenja preizkusov ste se odločili na šoli?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli.
- Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili skupaj v šoli.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno v šoli.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno doma.
- Drugo (zapišite): _____

4.5 Odgovorite samo v primeru, če je večina učiteljev vaše šole izvedla e-vrednotenje doma.

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Učitelji so vrednotili doma, čeprav so imeli možnost vrednotenja v šoli.
- Učitelji so vrednotili doma, ker niso imeli možnosti vrednotenja v šoli.
- Drugo (zapišite): _____

4.6 Ali vas moti, da imajo pooblaščen sodelavci Rica med e-vrednotenjem vpogled v delo učiteljev?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor Da: Pojasnite, zakaj vas to moti.

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI MED E-VREDNOTENJEM

4.7 Kako razumljivi se vam zdijo postopki za zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem (vaja, standardizacija, kontrolno vrednotenje)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Popolnoma razumljivi.
- Delno razumljivi.
- Nerazumljivi.

VPOGLEDI IN POIZVEDBE

4.8 Ali ste imeli težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja?

- Da.
- Ne.

Odgovor Da: Pojasnite, zakaj ste imeli težave.

4.9 Kako ocenjujete postopek vpogledov v elektronski obliki?

Na podlagi svojih izkušenj ocenite značilnosti vpogledov v elektronski obliki v primerjavi s klasično izvedbo v preteklih letih. S spustnega seznama pri vsaki značilnosti (od A do B) izberite enega od ponujenih odgovorov.

A) Sodelovanje staršev v postopku vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Odgovori: Veliko večje / Večje / Enako / Manjše / Veliko manjše

B) Težave pri organizaciji vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Odgovori: Veliko večje / Večje / Enake / Manjše / Veliko manjše

4.10 Ali ste imeli dovolj časa za izvedbo vpogledov?

- Da.
- Ne.

Odgovor Ne: Pojasnite, zakaj niste imeli dovolj časa.

4.11 Ali ste imeli dovolj časa za posredovanje podatkov za poizvedbe?

- Da.
- Ne.

Odgovor Ne: Pojasnite, zakaj niste imeli dovolj časa.

PREDNOSTI E-VREDNOTENJA

4.12 Katere so po vašem mnenju največje prednosti e-vrednotenja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Nemotena izvedba pouka na šolah.
- Večja prilagodljivost pri razporejanju časa in izbiri kraja vrednotenja.
- Elektronski dostop do preizkusov za učitelje, učence in starše.
- Večji nadzor nad vrednotenjem.
- Večja kakovost vrednotenja.
- Boljša izvedba postopka vpogledov.
- Boljša izvedba postopka poizvedb.
- Večja varnost.
- Sodelovanje večjega števila učiteljev, kar pomeni zmanjšanje obsega dela.
- Drugo (zapišite): _____

4.13 Če imate še kakšna vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem, jih napišite.

5 OCENA POSREDOVANIH INFORMACIJ

Ocenite posredovane informacije s strani organov in institucij, ki izvajajo NPZ.

Ponujene odgovore označite z *DA* ali *NE*.

Odgovori: Natančne / Pravočasne / Nedvoumne

5.1 Informacije s strani MIZŠ

5.2 Informacije s strani Državne komisije za vodenje NPZ

5.3 Informacije s strani Rica

5.4 Informacije s strani ZRSŠ

5.5 Informacije s strani podjetja B2

Podjetje **B2** izvaja IT-storitve na Portalu MIZŠ (program *Prijava na NPZ in Vpis*).

6 OCENA SODELOVANJA

6.1 Sodelovanje z organi in institucijami za vodenje NPZ ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).

- Sodelovanje z MIZŠ
- Sodelovanje z Državno komisijo za vodenje NPZ
- Sodelovanje z Ricem
- Sodelovanje z ZRSŠ
- Sodelovanje s podjetjem B2

Podjetje **B2** izvaja IT-storitve na Portalu MIZŠ (program *Prijava na NPZ in Vpis*).

6.2 V pripombah lahko navedete razloge, ki pojasnjujejo vašo oceno v 6.1.

- Sodelovanje z MIZŠ
- Sodelovanje z Državno komisijo za vodenje NPZ
- Sodelovanje z Ricem
- Sodelovanje z ZRSŠ
- Sodelovanje s podjetjem B2

7 OCENA UPORABNOSTI DOKUMENTOV IN PROGRAMOV ZA NPZ

7.1 Uporabnost dokumentov in programov za NPZ ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).

- Uporabnost *Informacije za učence in starše*
- Uporabnost *Koledarja NPZ*
- Uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ*
- Uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ*
- Uporabnost programa *Prijave KPP*

7.2 Vpišite pripombe (če jih imate) o uporabnosti dokumentov in programov za NPZ.

- Uporabnost *Informacije za učence in starše*
- Uporabnost *Koledarja NPZ*
- Uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ*

- Uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ*
- Uporabnost programa *Prijave KPP*

8 OCENA USTREZNOSTI RAČUNALNIŠKEGA PROGRAMA ZA PODPORO NPZ

8.1 Ustreznost računalniškega programa *Prijava na NPZ in Vpis* ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).

8.2 Vpišite pripombe (če jih imate) k računalniškemu programu *Prijava na NPZ in Vpis*.

9 PRILAGOJENO IZVAJANJE NPZ ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

9.1 Ali je v letošnjem šolskem letu na vaši šoli potekalo prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami?

- Da.
- Ne.

9.2 Od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično) ocenite spodnje postavke:

9.2.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)

9.2.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami

9.2.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

9.3 V pripombah navedite razloge, ki pojasnjujejo vašo oceno v 9.2:

9.3.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)

9.3.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami

9.3.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

9.4 Zapišite predloge za izboljšavo:

9.4.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)

9.4.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami

9.4.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

10 DODATNA INFORMACIJA O DOSEŽKIH UČENCEV VAŠE ŠOLE NA NPZ IN O KAKOVOSTI VREDNOTENJA UČITELJEV

Na vprašanja odgovorite z DA ali NE.

- 10.1 Ali učiteljem posredujete analize o dosežkih učencev vaše šole pri NPZ, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic?
- 10.2 Ali na šoli analizirate dosežke učencev vaše šole?
- 10.3 Ali pri pripravi analize dosežkov NPZ sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja?
- 10.4 Ali na šoli opravite analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ in poskušate poiskati vzroke za razhajanja?
- 10.5 Ali na šoli opravite primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije?
- 10.6 Ali na šoli opravite primerjavo dosežkov pri NPZ po letih?
- 10.7 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite učiteljskemu zboru na šoli?
- 10.8 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite svetu staršev?
- 10.9 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite staršem učencev, ki so se udeležili NPZ?
- 10.10 Ali je analiza dosežkov učencev pri NPZ del procesa samoevalvacije na šoli?
- 10.11 Ali ste opravili analizo kakovosti vrednotenja učiteljev z vaše šole?
- 10.12 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevate pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta?
- 10.13 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ umeščate v *LDN* in *Razvojni načrt šole*?
- 10.14 Ali pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ? Če na šoli pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ, odgovorite na spodnje vprašanje.
- 10.15 Kaj zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ? (Izberite enega ali več ponujenih odgovorov.)
- Primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni.
 - Poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo o doseganju ciljev/standardov za šolo/razred.
 - Analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.
 - Navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.
 - Ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje.
 - Primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije.
 - Primerjalno analizo dosežkov pri NPZ po letih.
- 10.16 Katera druga področja, ki zgoraj niso naštetá, še zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ?
-

11 DRUGI KOMENTARJI NA NPZ

- 11.1 Lahko zapišete tudi druge komentarje (predloge, pojasnila itd.) na NPZ (največ 4096 znakov – če jih je več, jih pošljete na info@ric.si s pripisom ANKETA).
-